

1 LEUPOSTA
Ez a postala
plátte in num.
No. 224718. 1929.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej
Bérmentetlen
leveleket nem
fogadunk el.

ek

különítményeket küld
telentés szerint az olasz
spanyol polgárháboru
-angol közvetítési indít-

alkozata
a német-

musnak
Blumtól. A francia
emetek és olaszok be-

képviselni
onázásán

st. Báró Rotschild
ünnepeket

ják meg, amikor VIII.
tartották volna, en-
a szállodai ipar rend-

er 14. Politikai körölk-
s hír terjedt el, hogy
ásán Mihai vajda fog-

kért Grosz Jenő
o-perben

er 14. Az ifjovi törvény-
Cagero-per tárgyalását.
te, hogy a per tárgytát

gy- és Lepkiádó R. T.
da Baron L. Pop 10.
szám: 8-61.

Az állampolgárságok
reviziója

Egészen bizonyos, hogy egyetlen jóérzésű
polgára sincs az országnak, aki tiltakozna
az ellen, hogy család uton elkövetett vissza-

A sérelem tehát nem abban van, hogy el
akarnak járni a család uton szerzett állampol-
gárságok ellen. Sőt. Az ország zsidósága

Másutt van a sérelem. A sérelem ott van,
hogy még ma is ezerszámra élnek olyan em-
berek az országban, akiknek minden jogei-

De most nem erről van szó. Nincs párt és
nincs kormány, mely ezt az igazi sérelmet a
kérdést megillető komoly formában tege-

A nemzeti parasztpárt
uj lendületes akcióját hatá-
rozta el a cluji végrehajtó-
bizottsági ülés

„A kormány tevékenysége folytán gigantikus léptekkel
tör előre az anarchia” — mondotta Popovici Mihai
politikai expozéjában

Cluj, december 15. A nemzeti parasztpárt
transilvániai végrehajtóbizottsága ma dél-
előtt 11 órakor ült össze Popovici Mihály

Popovici Mihály expozéja a po-
litikai helyzetéről

Popovici Mihály megnyitójában üdvözölte
Bocu Sever és Iustin Marsieu visszatérését a
pártba és javasolta, hogy válasszák meg

A nemzeti parasztpárt az ország gyors
fellégyveréséért

— Az embernek az az impressziója, hogy
a kormány likvidálja ügyeit, de boldog, hogy
valóságos káoszt hagy maga mögött abban

Popovici Mihály ismerteti a nemzeti pa-
rasztpárt tevékenységét és rámutat a párt
által rendezett tömegdemonstrációk jelenté-

látjuk elrejtve ebben az intézkedésben, hogy
a prefektusok minden bírót, vagy más jog-
szolgáltatási fórum megkerülésével olyan

öltet az ardeali szervezet alelnökeinek. Ez-
után hosszú expozéban ismertette a volt
pénzügyminiszter a belpolitikai helyzetet.

— Tatarescu gyászos kormányzásának kö-
vetkeztében — mondotta Popovici Mihály —
a közélet minden terén gigantikus léptekkel

Memelékzik Popovici Mihály az egyesület
előkészítő és a háborút végigcsináló generá-
ciókról, amelyeknek lelkesedése és áldozat-

Popovici Mihály ezután a beisó pártkérdé-
sek taglására tért rá.

Rámutatott arra, hogy milyen eszközökkel
kell a pártpropagandát folytatni és utbaiga-
zításokat adott egyrészt a parasztpártok

Lazar illeszt neveztek ki az ardeali
parasztpártok főparancsnokává

Popovici Mihály expozéja után Rujinschi
tábornagy, a parasztpártok főparancsnoka
szóalt fel, aki részletesen ismertette a gár-

Dr. Aurel Dobrescu volt földművelésügyi
alminiszter a transilvániai párt a propagan-
da főnöke, dr. Cornel Bianu pedig az in-

nyugtatóására szolgáló „nagyelőkü” gesztus-
sal kell megtennie. Az állampolgársági kér-
dés nem lehet politikai manőver csupán: ez

VILAG TUKRE
Marranusok Közép-
Ázsiában

Irta: Dr. Walter Fischel (Jeruzsálem)

1.
Sok zsidó tipust és csoportot láttam
Elő- és Közép-Ázsiában, de egyik sem
gyakorolt rám oly mély benyomást, mint

Az európai zsidó világ a marranusok
fogalma alatt azokra a zsidókra gondol,
akiket a 14. és 15. században kényszerít-

Oriási élmény volt számomra, amikor
hosszas fáradozás után rátaláltam erre a
marranus községre és napokat és hete-

2.

Száz esztendővel ezelőtt — 1838-ban —
rágalmazás következtében a fanatikus
papság nyomására kényszerítették ezeket

elutazott, vagy azt, hogy a kért áru kifogyott, hogy így elhárítsák az üzlet bezárásával járó vereséget. A látszat kedvéért például pészachkor kenyeret vásároltak a piacon, amit azután elosztottak a szegények között, nem egyszer történt meg azonban, hogy a muzulmán szomszédok gyanuja miatt kénytelenek voltak elhagyni a pészachot és más ünnepeket.

Igy alakult ki egy marranus közösség, így fejlődött ki egy kettős élet a vallási élet minden vonalán. Míg péntek reggel a miezzin hívására a mecsetben gyülekeztek, addig péntek este zsidó istentiszteletre gyűltek össze előre megbeszélte helyen.

3.

A marranusok egyik főgondja a vegyes házasságok elhárítása és a zsidó család fenntartása volt. Megkönnyítette ezt az a tény, hogy keleten általános szokás a korai házasság és ezzel összefüggően a gyermekek korai „odaigérése”. A marranus pár esküvőjét titokban tartották meg, csupán a keddusinnal mialatt héber „Ketubat”, vagyis hagyományos házassági szerződést írtak. Ezek a ketubothok rendkívül értékes történelmi dokumentumok, amelyek a marranus közösség életének folytonosságát bizonyítják. Emellett azonban természetesen a muzulmán törvényesség előtt is kénytelenek voltak megjelenni a házasság megkötésénél és muzulmán házassági szerződést is kellett írni. Ezek a szerződések a marranusoknak nemcsak muzulmán neveit, foglalkozását, vallási címét dokumentálják, hanem rendkívül érdekes kulturtörténelmi tényeket is megörökít az utókor számára. A muzulmán szerződések alatt ugyanis héber betűkkel írták alá nevüket a tanúk. Ami azt jelenti, hogy hivatalos muzulmán létük ellenére is kitartottak a marranusok a héber írás mellett és a kívüljáró kényszerítő nyomására sem asszimilálódtak az idegen abc-be. Ez a szívósság, amellyel ezek a marranusok kitartottak zsidó multjuknak hagyományos értékei mellett, és különösen az írás az a folytonossága lehetővé tette számukra, hogy Ázsia más országaiban élő zsidókkal is fenntartsák a kapcsolatot és később körükben telepedjenek le.

4.

Az, ami száz esztendővel ezelőtt történt ezzel a közösséggel, hatásaikban tulszárnyalta a helyi kereteket és következményei az egész középázsiai zsidó sors alakulására rendkívül fontos szerepet játszottak. Ennek a közösségnek a katasztrófája ugyanis nagy zsidó vándor-mozgalom kiindulási pontja volt. Ebből a városból ugyanis minden irányba megindult a menekülő marranusok áradata, akik a területen elnyomatástól és fanatizmustól mentes menedékhelyet kerestek. S miként a spanyol marranusok a maguk idejében és az európai zsidó vándorlás manapság, úgy változtatta meg az ázsiai marranusok vándor-mozgalma Ázsia zsidó térképét.

Irak, Perzsia, Afganisztán, Merv, Samarkand, Buchara, sőt India egyes városaiban is megtalálhatjuk annak az ázsiai marranus mozgalomnak a töredékeit és letelepüléseit, amely még ma, 1936-ban sem szűnt meg. Az említett országokban sok, már azelőtt fennálló hitközség kereteit szélesítette ki az ilyen marranusok letelepülése, akik ott ezután visszatértek zsidóságukhoz és néhány új zsidó település is létesült általuk, főleg a híres karaván-utakon mentén.

Ennek a keleti marranus-diaszporának köszönhető, hogy ezek a marranusok az ázsiai zsidók leggazdagabbjai lettek. Miután muzulmánoknak, vagy „ujmuzulmánoknak” tekintették őket, mentesültek mindazon korlátozásoktól, amelyeknek más városokban voltak alávetve az ázsiai zsidók és korlátlanul építhették ki gazdasági pozícióikat. Mint szőnyeg-, szövés- és régiségkereskedők, utjuk Ázsia különböző kereskedelmi centrumaiba vezetett és a karaván-utakon létesített marranus kolóniák voltak tevékenységüknek támaszai. Mindenütt találkoztak elmenakult hitorsosokkal és szolidaritásuknak köszönhetik gazdasági fellendülésüket, ami nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok kiépítéséhez vezetett nemcsak keleti, hanem nyugati vonatkozásban is. Már régebbi utazásaim során értesültem arról, hogy Londonban is élnek ázsiai marranusok és nagy élmény volt számomra, amikor a nyugati metropolisban találkoztam a Távolkelet marra-

nusaival. 150 lélekből áll az a kis közösség és annak ellenére, hogy Londonban nyíltan vallhatják zsidóságukat, örökös félelemben és aggodásban élnek és a londoni szefárd hitközségtől is külön választják magukat. Ezzel szemben állandó összeköttetést tartanak fenn a Közép-ázsiai élők testvéreikkel.

5.

A londoni marranus közösség utolsó és legtávolibb elágazása ennek a vándor-mozgalomnak és szimbóluma annak, hogy milyen következményekkel járt egy közép-ázsiai zsidó közösség leigázása. Ennek a szé-

Presszionálják az ügyvédi kamarákat, hogy nyilatkozzanak meg a numerus valachicus mellett

Heivenkét kamara közül csak harmincnégy foglalt állást ebben a kérdésben

Bucuresti, december 15. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban röviden beszámoltunk az Országos Ügyvédszövetség központi tanácsának üléséről, amelynek napirendjén az ügyvédi numerus clausus kérdése szerepelt. A tanács, mint megírtuk, úgy határozott, hogy január 31-re összehívja az ügyvédek országos rendkívüli közgyűlését és ezalkalommal „megfogalmazza és leszövegezi az ügyvédi rend kívánásait a román nemzeti elemek a kamarában elfoglalt helyzetére vonatkozólag, az ügyvédszövetség által összegyűjtött adatok, valamint a targumuresi konferencia határozatának eleget tett 33 kamara által beterjesztett kimutatás alapján. Mindezt azért, hogy olyan ésszerű arányosság megállapításához jussanak, amely biztosítsa a kamarában a tiszta etnikai-nemzeti elem tulsúlyát.”

A fentebbi kommunikéből, amelyet már tegnapi számunkban ismertettünk, kiténik, hogy

az ügyvédi numerus clausus megoldásának kérdése halasztást szenvedett.

A targumuresi ügyvédkongresszus utasította az összes kamarákat, terjesszenek be pontos statisztikai kimutatásokat nemzeti-ségi összetételükről, hogy a román elem tulsúlyának biztosítása hozzávetőlegesen pontos adatok alapján történjen. Bár a targumuresi kongresszus megtartása óta közel másfél év telt el és az ügyvédszövetség azóta is körrendeletekben többször felszólította erre a kamarákat, 72 kamara közül mindössze 33 tett eleget a határozatnak és járult a központi tanács elé javaslatokkal a numerus clausus levezetését illetően. A brasovi kamara a központi tanács ülésén terjesztette elő javaslatait.

Hogyan válaszoltak az ügyvédi kamarák

Összesen tehát 34 válasz állott a központi tanács rendelkezésére. Ezek közül több kamara arra az álláspontra helyezkedett, hogy őt nem érdekli a kérdés. Mások olyan előterjesztéseket tettek, amelyek az adott törvényes és jogi keretek között még a jobboldali ügyvédek véleménye szerint sem valósíthatók meg. Egyes kamarák numerus nullust javasolnak a kisebbségekkel és zsidókkal szemben, mások a numerus valachicus bevezetését kérik. Akadt olyan kamara, amely azt kívánja, hogy néhány éven keresztül semmilyen tagfelvételt ne eszközöljenek és eképpen tehermentesítsék a tulsúlyolt ügyvédi pályát. Végül egyes kamarák — megfélemlésük ellen — álltak a kisebbségi ügyvédek jelentős számban szerepelnek — általában, nemcsak kisebbségekre kiterjedő numerus clausus bevezetését kívánják.

I. Gr. Perieteanu, az ügyvédszövetség elnöke és Teodor Valahu, a constantai kamara dékánjának felszólalása után úgy határozta, hogy az összes kamaráktól új válaszokat kérnek s utasítják őket, hogy a numerus claususra vonatkozó javaslatokat a kamarák közgyűlései fogalmazzák meg, nem pedig a kamarák vezetői, amelyek állítólág nem konzultáltak meg ebben a kérdésben a többség akaratát.

Ezt megelőzően Istrate Micescu, az ilfovi kamara dékánja szólalt fel és a következőket mondotta:

Istrate Micescu a zsidó ügyvédekről

— A politikai nézeteltéréseken túl azt kérem, ne adjanak az ügyvédek szájába megoldásokat az etnikai arányosság problémájával szemben. Nem vagyok sem zsidófaló, sem más nemzetek gyűlölője, de szeretem az én nemzetemet. Ami a zsidókat illeti, ügyvédi praxisomból megállapítottam, hogy nem képeznek számunkra veszedelemet intellektuális konkurrenca szempontjából.

les vándor-mozgalomnak főállomása azonban nem London, hanem Jeruzsálem. Van itt egy marranus község, melynek tagjai már 40—50 évvel ezelőtt cserélték fel a galutot a hazával. Ennek a községnek az alapítása a zsidó Mekka-zarándoklóra vezethető vissza, azokra, akiket ennek a muzulmán köteleességnek a teljesítésére kényszerítették, hogy bebizonyítsák hűségüket az Izlámhoz. Beszéltem ezekkel az emberekkel Jeruzsálemben, Londonban és Ázsia sok más városában és elbeszélésük mélyesleges lelki megrázkódtatás volt számomra.

Az ő dialektikájuk nem eszmékre, hanem nyögésekre támaszkodik.

Tisztelem a numerus valachicus, Vaidában precedens-nélküli bátorságot látok és Cuza professzorban a nacionalizmus patriarcháját csodálom. A probléma azonban más számunkra. A nemzetiségi elvvel szemben a mi magatartásunk azonos az 1843-as nemzeti párt, a memorandum és Kogalniceanu nemzeti pártjának magatartásával; nihil de no-

A királyi bizottság megvalósíthatatlannak minősítette és elvetette Palesztina kantonizálásának tervét

Megkezdte működését az új palesztinai konzervgyár. Új petróleum-vezeték épül Mosszultól Haifaig. Nyílt szakadás a palesztinai kommunista pártban

Jeruzsálem, december 15. A királyi bizottság — folytatva dr. Hexter kihallgatását — a bérbeadott állami földek kérdését vetette fel. Dr. Hexter elmondta, hogy állami kimutatás szerint 180.000 dunam állami tulajdonban levő földet művelnek meg zsidók. Ha azonban ebből a mennyiségből leszámítják a homokos, mocsaras és sziklás részeket, valamint azokat a földeket, amelyek a Palestine Potash Company, a Ruthenberg-művek és egyéb, nem kifejezetten zsidó vállalatok bérelnek, alig 3000 dunam megművelhető föld marad, amelyet zsidók bérelnek az államtól.

— A zsidó telepitési mű — mondotta Hexter — nem függ attól, hogy a föld eredetileg megművelhető volt-e vagy sem.

Hexter büszkén hangzott, hogy mennyi mindent tettek a zsidók az ország felvirágoztatására, különösen ami a föld drenázs-munkáit, a vízellátást, stb. illeti, amelyekben pedig a kormány nagyon keveset produkált.

Nem lesz kanton!

Tel-Aviv, december 15. A cseh távirati iroda jelenti:

A királyi bizottság, mely az utóbbi években megismétlődött palesztinai zavargások okait kutatja, elvetette az ország kantonokra való felosztására vonatkozó javaslatot. A kérdés alapos vizsgálata után a bizottság megállapította, hogy Palesztina kantonizálása egy közigazgatási, mint gazdasági szempontból keresztülvihetetlen.

Emir Abdullah a bizottság elé új javaslatot akar terjeszteni a Palesztina-kérdés megoldására. A javaslat tartalma, mely az arabok kibékítését szolgálja, egyelőre még nem került nyilvánosságra.

Új petróleumvezeték

Haifa, december 15. Az Irak Petroleum Company, mely a mossuli petróleumkoncesszió tulajdonosa, elhatározta, hogy Mosszultól újabb földalatti petróleumvezeték épít ki Haifaig. Új vezetékek párhuzamosan haladna az eddigivel. Az építkezéseket rövid időn belül megkezdik. A vezeték 2500 kilométer hosszú lesz és javarészen a pusztán halad majd keresztül. A társaság ezzel egyidejűleg elhatározta, hogy megerősíti a petróleumvezeték őrzését. A kettős vezetékek lehetővé fogja tenni, hogy Haifán évente három millió tonna petróleumot tároljanak.

Megnyílt az új konzervgyár

Jeruzsálem, december 15. Nathaniában új konzervgyár kezdte meg működését, melynek gazdasági körökben nagy fontosságot tulajdonítanak. Ez a második hasonló üzeme Palesztinának. A nataniai gyár észak-Sáron

bis, sine nobis. (Semmit rólunk, — nélkülünk.)

— Nem a románok, hanem az idegenek jogaival kell foglalkozni a kamarákban. Midőn az alapvetet keressük, a román elem sorsát kell szem előtt tartani. Az arányosság elve csak átmenetileg képezheti számunkra a vita alapját. Az önkönkéntes elmozdításnak egyetlen célja lehet: a kamarák elrománosítása. Ha az ügyvédtörvény módosítását javasolják, nehézségeink lesznek. Az egyes kamarák szuverén urai az összetételükről szóló kimutatásuknak és ez a módszer kétféle lehet, amely ugyanakkor a románok kizárásához is vezethet. Európa ma az egyéni és kollektív, nemzetközi és nemzeti között vergődik. A nacionalizmus és internacionalizmus közötti harc hatalmas arca az elsőbbségért. A mi nacionalizmusunk a mi nemzetünk szuverenitásának biztosítását kívánja. Autochton ez a nacionalizmus, teljesen mentes minden hasonló külföldi mozgalom befolyásától. A kamaráknak meg kell adni, vagy vissza kell adni román jellegét és ezzel kapcsolatosan a kamarák teljesen szabadon konzultálnak meg, hogy a realitásnak megfelelő válaszokat kapjunk.

Perieteanu elnök megjegyezte, hogy őt személyében meggyőzte Micescu véleménye. Javasolja, hogy a kamarák közgyűlései nyilatkozzanak meg, majd terjesszenek a parlament elé javaslatot az ügyvédtörvény ilyen értelmű módosítására.

A Zorile szerint a numerus clausus kérdését azért utalták a kamarák közgyűlése elé, mert a szövetség elégedetlen a vezetőségtől kapott válasszal és igyekszik pressziót gyakorolni a válaszok megváltoztatása érdekében, hogy a numerus valachicus mégis megvalósítható legyen.

zöldségtermelését vásárolja fel és ezért a zöldségtermelés fokozását várják az új üzemi működéséről. Ugyancsak befolyásolni fogja a gyár a halasztatot is. A gyárba 20.000 fontot investáltak és 100 munkást foglalkoztat. Az üzemi építést 1935 márciusában kezdték meg és az építés a zavargások alatt is zavartalanul folyt.

Arab merénylet és revizionista tüntetés

Jaffa, december 15. Egy jaffai arab rendőrtiszt ellen merényletet követtek el. A rendőrtiszt felvette a harcot a merénylővel, aki egyike a zavargások alatt is szerepet játszott terroristáknak. A rendőrtiszt megsebesítette támadóját, akinek mégis sikerült elmenekülnie. A támadó revolvere a helyszínen maradt.

Jeruzsálem, december 15. Revizionista munkások egy csoportja tüntetést rendezett a Hadassa kórház épülete előtt, mert az új egyetemi klinikák építésénél nem alkalmaztak revizionista munkást. A tüntetők egy része behatolt a kórház épületébe és ott botrányt rendezett. A tüntetők berontottak a kórháziródaiba és összedobálták az iratcsomókat. A kórház két tisztviselője az összeütközés közben megsérült. A botrányok dr. Yaski igazgatóorvos vetett véget, aki erőlyesen távozásra szólította fel a tüntetőket.

A kommunisták szerepe a zavargásokban

Jeruzsálem, december 15. A „Haor” c. héber-arab folyóirat, mely a palesztinai kommunisták hivatalos volt, érdekes cikkben számol be a kommunistáknak a palesztinai zavargásokban való szerepéről. A lap köré gyülekezett baloldali intellektuel csoport most ellentétes álláspontot képvisel a kommunista párttal szemben, éppen a pártnak a zavargások alatt tanúsított magatartása miatt. „Egy munkás” aláírással megjelent cikkben a lap azt állítja, hogy a Hsztadruth hajfai épülete és a tel-avivi nemzetközi vásár főépülete ellen elkövetett bombamerénylet a kommunista párt készítette elő. A párt végrehajtóbizottsága most kizárólag arab szélsőséges elemekből áll, míg a zsidó baloldali munkásságot ugyiszólva kirekesztették a pártból. Amikor az Amerikában megjelenő zsidó-kommunista lap, a „Freiheit” főszerkesztője, Melech Epstein Palesztinában járt, megbotrányozásait fejezte ki a kommunista pártnak a zavargásokban vitt szerepe miatt és kijelentette, hogy ez Amerikában ártani fog a mozgalomnak. Tanácsait azonban a párt nem hallgatta meg.

Az ügyész megá

CLUJ, decembe
verdiátje elhangz
dot, a csonttubet
zsidó diákok, aki
lőtte Wilhelm Gu
rodalom svájci
amint azt az Uj
jelentette, 18 évi
való örökös kitéi
A zsidó világ
azonosította ma
merényletével. Eg
ségbeesett celek
kosság és az a z
ja a gyilkosság
borzad, nem hely
gyilkosságot sem
különböen sem ol
ter Dávid ahogya
lásakor vallotta
lenné vált életén
azzal, hogy revot
lág lelkiismeret
adjon a németor
sorsáról. A figy
pusztában kiáltó
kísmerete márt
nemcsak revolv
dörgésekre sem.
a németországi
seinek elindítója

„Frankfu
felel

Legjellemzőbb
hogy a vádbeszéd
mint az ítélet
évet kért, ezt a
vádbeszéd nem
küldtek csak a
válna, enyhébb
nak. Az esküdtel
megrendelt ver
az ügyész enyh
érvéleseit nem
furtert az ügy
büntetéssel sújtó

Amikor az es
utolsó napján az
Frankfurter Dá
egészítő vallomá

— Szeretnék
Dávid — a bír
desére, honnan
metországi zsidó
válaszolni. Fra
tént, hogy egy
pusztán az ut
náci-legény a
verte és a ren
gyel állampolg
mánsap Német
Amikor Fran
séli németorszá
nök leintette é
nek a szót.

„Nem p

— Önökön
az ügyész vád
kiragadják a
ség atmoszfér
helyezték. Ne
lőtt mond, hog
A gyilkosság
ből fakadt.
mélto, nyomor
lelki depressz
a németorszá
hogy a német
megsebeszte le
baja sem esé
agyhártyájáig
depressziójána
járult ehhez
Ennek hatása
ezt meg is t
Bernbe költ

Hogyan itélték el a churi esküdtek Frankfurter Davidot tizennyolc évre

Az ügyész megállapította, hogy a hitleristák „zsidó összeesküvésről” szóló állítása fantazmagória. A 72 éves fajnémet védőügyvéd megrázó beszéde a hitlerizmusról és a német zsidók szenvedéseiről

Az esküdtek verdíktje szigorubb volt mint a vádbeszéd

CLUJ, december 15. A churi esküdtek verdíktje elhangzott. Frankfurter Davidot, a csonttuberkulotikus jugoszláviai zsidó diákot, aki 1936 február 4-én agyonlőtte Wilhelm Gustloffot, a Harmadik Birodalom svájci politikai megbízottját, amint azt az Uj Kelet tegnapi számában jelentette, 18 évi fegyháza és Svájcól való örökös kitiltásra ítélték.

A zsidó világ egyetlen pillanatig sem azonosította magát Frankfurter David merényletével. Egy elszigetelt ember kétségbeesett cselekedete volt a davosi gyilkosság és az a zsidó nép, amelynek etikája a gyilkosság minden fajtájától visszaborzad, nem helyeselhetett egy politikai gyilkosságot sem. A politikai gyilkosság különben sem old meg semmit. Frankfurter David ahogyan azt bünperének tárgyalásakor vallotta betegsége miatt értelmetlenné vált életének tartalmát akart adni azzal, hogy revolveres merényletével a világ lelkiismeretének figyelmébe hozza a zsidó németországi zsidóság borzalmas sorsáról. A figyelmeztető jel azonban puszta szó maradt. A világ lelkiismerete már hosszú ideje nem ébred fel nemcsak revolver lövésekre, de ágyúdörgésekre sem. A davosi merénylet csak a németországi zsidóság újabb szenvedéseinek elindítója volt.

Az az ítélet azonban, amit a svájci esküdtszék hirdetett ki mégis megdöbbentő. Ma, amikor a világ különböző esküdtszékei annyi megértéssel és annyi részvétellel kezelik a szerelemfűtésből gyilkossá lett vádlottakat, amikor a bécsi esküdtek például felmentik Grozavescunét, aki feltételekkel megölték férjét és amikor a politikai gyilkosok európaszerte egyre-másra ép börtöl szabadulnak meg, döbbenetes dolog, hogy ezt a betegsége miatt amugy is halálra ítélt zsidó diákot, akinek lelki összeomlása adta kezébe a revolvert, a churi esküdtek úgy kezelték, mint egy közönséges gyilkost, betegségén kívül semmilyen enyhítő körülményt sem találtak tetteinek igazolására és a tett indokainak teljes kikapcsolásával az ügyész által kért büntetésre, 18 esztendői fegyháza ítélték. Ez az ítélet mindennél jobban dokumentálja azt, hogy a svájci levegő is megváltozott. Egy esztendővel ezelőtt a svájci kormány még újratartotta a Németországgal és visszavetelte a területéről elrabolt Berthold Jacob zsidó újságíró. Ma azonban a svájci bíróság alárendelte magát teljesen a Harmadik Birodalom akaratának, jelölve annak, hogy a hitlerista agitáció megmetelyezte már a svájci németek lelkiületét is.

kommunista volna és a Komintern szolgálatában állott.

Mindezeket az állításokat alaposan megvizsgálták a svájci hatóságok és az eredmény teljesen negatív volt. Sohasem tartozott Frankfurter sem politikai párt-hoz, sem terrorista szervezethez. Frankfurter cselekedetéről senkinek sem volt tudomása, a vádlottnak nem voltak bűntársai. Tettéért egyedül ő felelős teljes mértékben.

Cselekedetét — folytatta az ügyész vádbeszédét — előre megfontolt szándékkal és teljesen beszámítható állapotban követte el. Egyszerűen csak odautazásra szóló jegyet váltott Davosba, minthogy visszautazásról szó sem lehetett esetében. A vádlottnak az az állítása, hogy amikor Gustloff szobájába belépett, célzás nélkül sított el revolverét, nem felel meg a valóságnak. Mind a négy golyó Gustloff fejét találta. Akkoriban népe hősenek és megmentőjének akarta magát kiáltani, most pedig azt állítja, hogy félig öntudatlan állapotban cselekedett.

„Csak testi- és lelki rokkantsága enyhítő körülmény”

A gyilkosság ténye kétségtelen, a vádlott teljes mértékben felelőségre vonandó cselekedetért. Gyilkosságért életfogytiglani fegyház jár nálunk. Jelen esetben azonban enyhítő körülményeket kell figyelembe venni. A büntetés azonban nem lehet kevesebb 15 esztendői fegyháznál. A vádirat 18 évi fegyházat kér, a védő pedig politikai gyilkosság címen akar enyhé ítéletet. Itt azonban nem politikai, hanem közönséges gyilkosságról van szó. A tettes hosszabb cselekedett. Különben is a mi büntetőjogunk nem ismeri a politikai gyilkosság fogalmát.

Frankfurter David jelleme nem olyan tiszta, ahogyan azt Emil Ludwig röpiratában vázolja. Nem az állítólagos áldozatkész, hanem a személyes érvényesülési vágy adta kezébe a fegyvert.

A fajnémet védő vádbeszédét mond a hitlerizmus ellen

Dr. Eugen Curti Frankfurter David 72 esztendői fajnémet védője kezdte meg ezután hatalmas védőbeszédjét. A védő, okfejtései, amelyek sohasem léptek át a tárgyilagosságnak határait, rendkívül mély hatást tettek a tárgyaló terem közönségére, annál kevésbé hatottak az esküdtekre. A védő gyakran szakított meg beszédét, azzal, hogy dokumentumokat olvasott fel a németországi zsidó üldözésről.

Csalódní fognak — mondotta Curti doktor mindazok, akik azt remélték, hogy ez a pör a nemzeti szocializmussal való leszámolást fogja jelenteni. Nem akarom elhallgatni, hogy mélyesleges tiszteletet érzek a kultur Németországgal szemben és a Versailles-i békeszerződést magam is „történelmi gátlak” minősítem. Am az, amit a nemzeti szocialisták ma Németországban és külföldön a zsidók ellen elkövetnek, hasonló megítélést érdemel.

Csak Gustloff halála után lett köztudomású, hogy Gustloff ténylegesen megsértette az ország szuverenitását. A Svájcban élő 150 ezer birodalmi németet akár akarták, akár nem, szervezetebe fogta össze és S. A. csapatokat szerveztet. A svájci birodalmi németek nagy száma már önmagában is súlyos veszélyt jelentett Svájcra.

Gustloff, a fiók diktátor...

Davosban, ahol annyi német üdülő szolgált tartózkodni, Gustloff kis diktátorra nőtt ki magát.

Bojkottot rendezett davosi svájci kereskedők ellen, előírta a könyvkereskedőknek, milyen könyveket tartsanak rak-táron és valóságos második svájci német követő jászotta ki magát.

Altalában a német nemzeti szocialista párt svájci tevékenysége politikai természetű volt

Az egyetlen enyhítő körülmény az, hogy a vádlott testileg és lelkileg rokkant ember.

A vádlott súlyosan visszaélt országunk vendégjogával, mert nem borzadt attól vissza, hogy a gyűlöletéből fakadó gyilkosságot Svájc területén kövesse el.

Frankfurter megvédi ügyvédjét

A csaknem három órán keresztül tartó vádbeszéd után újból szót kért Frankfurter, nem azért, hogy saját magát védjé, hanem azért, hogy védőjét, Curti doktort Brügger ügyész szemrehányásaival szemben megvédje.

— Nem igaz az — mondotta Frankfurter —, hogy Curti doktor nekem direktívákat adott.

Ezután kétségbeesett arckifejezéssel fordult Frankfurter az ügyészhez és elcsukló hangon mondotta:

— Tudom azt, hogy az ügyésznek kötelessége a vádlótól a legrosszabbakat mondani. Ön nekem jó adag cinizmust tulajdonított. Cinizmus azonban csak az, ami Németországban a zsidókkal történik. Azt hiszem, hogy ön legjobb meggyőződése ellen beszélt...

E pillanatban dr. Brügger ügyész felindultan ugrott fel helyéről s izgatottan kiáltott az elnök felé:

— Elnök ur, kénytelen vagyok én ezt végighallgatni?!

Az elnök az ügyész közbelépésére megvonta Frankfurtertól a szót és felszólította dr. Ursprung magánvádlót, Gustloffné ügyvédjét, mondja el vádbeszédjét.

A hitlerista magánvádló durva hirohánása

A tett indoka — mondotta Ursprung doktor — politikai gyűlölet. Minthogy Frankfurter gyűlölte a hitlerista mozgalmat, meg akarta ölni annak egyik kimagasló vezetőjét. Gyilkos sohasem hivatkozhat idealizmusra. Frankfurter azt a jogot akarta magának arrogálni, hogy egy zsidónak szabad megölnie egy nemzeti szocialistát. A vádlott gyávaságról és ravaszágról tesz tanúságot. Ez az arrogáns diák visszaél a svájci vendégjoggal és plauzibilissé akarja tenni életünk, hogy országunk érdekében cselekedett. Tlyen állítással szemben minden svájcit csak undor foghat el. A joguszilv zsidónak nem volt itt mit keresnie. Lehetetlen nem látni azt, hogy milyen hatást tett Frankfurterre egy bizonyos sajtó. Ő maga is be kell vallja, hogy bizonyos svájci és külföldi olvassmányok hatása erősítette meg benne a gyilkosság tervét.

Ursprung doktor vádbeszédének végén Gustloffné számára százezer svájci frank kártérítés megítélését kérte.

„Frankfurter David egyedül és teljes mértékben felelős tetteért” — mondja az ügyész

Legjellemzőbb a tárgyalás atmoszférájára, hogy a vádbeszéd maga sokkal enyhébb, mint az ítélet. Az ügyész ugyan 18 évet kért, ezt a súlyos indítványt azonban a vádbeszéd nem támasztotta alá. Ha az esküdtek csak a vádbeszéd alapján ítékeztek volna, enyhébb ítéletet kellett volna hozniuk. Az esküdtek azonban mintha csak előre megrendelt verdíktusról lett volna szó, sem az ügyész enyhe vádbeszédét, sem a védő érveléseit nem vette figyelembe és Frankfurtert az ügyész által kért legsúlyosabb büntetéssel sújtották.

Amikor az esküdtszék elnöke a tárgyalás utolsó napján az ügyésznek adta meg a szót, Frankfurter David szót kért azzal, hogy kiegészítő vallomást akar még tenni. — Szeretnék — mondotta Frankfurter David — a bíróságnak arra a tegnapi kérdésére, honnan szereztem tudomást a németországi zsidók üldözéséről, részletesebben válaszolni. Frankfurter diákéveim alatt történt, hogy egyik legintimebb barátomat puszta szót mert zsidós az arca, hat náci-legény a főuccán megtámadta, megverte és a rendőrségre hurcolta. Csak lenygel állampolgárságának köszönhettem, hogy másnap Németországot örökre elhagyhattam. Amikor Frankfurter tovább akarta mesélni németországi élményeit, dr. Canzoni elnök leintette és átadta dr. Brügger ügyésznek a szót.

„Nem politikai merénylet...”

— Önökön mulik, esküdtek urak, — kezdte az ügyész vádbeszédét —, hogy ezt a pert kiragadják a szenvedélyes politikai feszültség atmoszférájából és a büntetőjog talajára helyezték. Ne hallgassanak arra, amit a vádlott mond, hogy ő „mint zsidó” járt el. Nem. A gyilkosság személyes lelki berendezkedéséből fakadt. Frankfurter egy számalomraméltó, nyomorultul beteg ember életét élte, lelki depressziója csak részben gyökeredzik a németországi zsidóüldözésekben. Érthető, hogy a németországi zsidók sorsa súlyosan megsebezte lelkét, ám neki magának semmi baja sem esett. A csontgennyesedése, amely agyhártyájáig terjedt, volt igazi oka lelki depressziójának. Csak másodlagos elemként járult ehhez németországi zsidó élménye. Ennek hatása alól ki tudta magát vonni és ezt meg is tette azzal, hogy Frankfurtból Bernbe költözött. Frankfurter csak éppen

Hogyan látja az ügyész a merénylet okát?

Ebben a helyzetben lett volna számára egy tisztességes kiút. Hazatérhetett volna és szüleinek bevállhatta volna tanulóéveinek sikertelenségét. Ehelyett félrevezette hithű atyját. Anyjának halála után elhagyatottnak érezte magát. Fogorvosi tanulmányainak 13-ik szemeszterénél tartott vizsgák nélkül. Nem volt arra bátorúsága, hogy mint tékozló fiú térjen haza. Az öngyilkosságban keresett kiutat. Hogy azonban hozzátartozóinak becsülését gyengésége miatt el ne veszítse, így jutott a merénylet gondolatára. Négy héttel Davosba való utazása előtt eldöntötte már, hogy merényletet fog elkövetni Gustloff ellen.

Most zavarodottan áll a bírák előtt. Ez azonban védőjének hatása, aki zavaros fogalmakat használ azért, hogy az előre megfontolt gyilkosságot erős felindulásból elkövetett cselekedetnek tüntesse fel.

Frankfurter a gyilkosság után világos vallomást tett és kijelentette, hogy nem bánt meg semmit. Eszébe köntösbe igyekezett csomagolni cselekedetét és azt állította, hogy Svájc iránti szeretetében cselekedett. Am cselekedetével nemcsak hogy nem szolgálta Svájc érdekét, hanem a legsúlyosabban megsértette a vendégjogot. Ő azonban szimpatikus akarja tenni magát az esküdtek előtt.

„Nincs zsidó összeesküvés”

Az ügyész ezután azzal a birodalmi német állítással foglalkozott, amely szerint Frankfurter cselekedete egy „összeesküvés” következménye volt. Az összeesküvés teóriáját különösen Fleischhauer erfurthi alezredes erőltetetté, aki azt állította, hogy Frankfurter kezét „gyilkossági központ” irányította és felszólította a svájci szövetségi tanácsot, hogy a gyilkossági központ tagjait tartóztassák le. Hasonló beadványt terjesztett a német Gestapo is a svájci hatóságokhoz. Frankfurter azzal is gyanúsították, hogy

emmit rólunk, — nélkül.

ok, hanem az idegenek közötti a kamarákban. keressük, a román elem ott tartani. Az arányos- metileg képezheti szá- át. Az önk megkonzul- célja lehet: a kamarák az ügyvédtörvény mő- nehézségeink lesznek. szuverén urai az össze- mutatásuknak és ez a t, amely ugyanakkor a z is vezethet. Európa ma kollektív, nemzetközi és gödik. A nacionalizmus s közötti harc hatalmak t. A mi nacionalizmu- nk szuverenitásának biz- utócton ez a nacionaliz- es minden hasonló kül- olyásától. A kamaráknak vissza kell adni román kapcsolatosan a kamarák konzultálandó meg, hogy elelő válaszokat kapjunk.

megjegyezte, hogy őt zte Micescu véleménye. kamarák közgyűlései ny- majd terjesztenek a par- pt az ügyvédtörvény ilyen ra.

a numerus clausus kérdé- kamarák közgyűlése elé, elégedetlen a vezetőségek- l és igyekezik pressziót zok megváltoztatása ér- numerus valachicust mégis

„Valósít- elvetette ak tervét

gyár. Uj petróleum- as a palesztinai

vásárolja fel és ezért a zását várják az új üzem csak befolyásolni fogja a is. A gyárba 20.000 fon- 100 munkást foglalkoztat. 1935 márciusában kezdték a zavargások alatt is za-

merénylet és revizionista

15. Egy jaffai arab rend- nyeletet követtek el. A e a harcot a merényletől, rgások alatt is szerepet nak. A rendőrsízt meg- fát, akinek mégis sikerült amadó revolverre a helyzi-

ember 15. Revizionista portja tüntetést rendezett épülete előtt, mert az új építésénél nem alkalmaz- unkást. A tüntetők egy- kórház épületébe és ott A tüntetők berontottak összedobálták az iratoso- két tisztviselője az ősz- megsérült. A botránynak orvos vetett véget, aki szólította fel a tünte-

nisták szerepe a zavargá-

ember 15. A „Haor” c. hé- mely a palesztinai kom- sa volt, érdekes cikkben unistáknak a palesztinai o szerepéről. A lap köré dal intellektuel csoport ásponot képvisel a kom- emben, éppen a pátrnak a tanusított magatartása kás” aláírással megjelent állítja, hogy a Hiszadruth a tel-avivi nemzetközi vá- elkövetett bombamerény- a párt készítette elő. A ottasága most kizárólag elemekből áll, míg a zsidó gót ugyszólván kirekesz- Amikor az Amerikában kommunista lap, a „Frei- Melech Epstein Palesz- potánkozásit fejezte ki a nak a zavargásokban vitt kijelentette, hogy ez Ame- g a mozgalomnak. Taná- árt nem hallgatta meg.

fesszor fényképe is, a'in az itéletet Németország határain kívül végre is hajtották.

Curti ezután németországi transzparensék fényképeit mutatta be, amelyeken a következő feliratok szerepelnek: „Aki zsidónak veszi, hazaáruló.“ „Örizzétek zsidó asszonygyalázóktól.“ „Zsidók itt nem kívánatosak.“ És így tovább. Végül egy Stürmer által kiadott gyermek daloskönyvet mutatott be a védő, amelyben borzalmas képek és szövegek uszítják a gyerekeket a zsidók ellen.

Majd német emigránsoknak esik alatt tett vallomását olvasta fel Curti dr., amelyekben ezek a koncentrációs taborokban átélte borzalmas szenvedéseikről tesznek vallomást és részleteket olvasott fel James MacDonald-nak, a Népszövetség volt menekültügyi főbiztosának leveleiből.

Védőbeszédét azzal fejezte be Curti dr. hogy

a nemzeti szocializmus zsidó áldozatainak csak csekély hányadát tudja felsorolni. Negyvennégy zsidót sorolt fel, akik a náciok behízelgőleg meggyilkoltak és hetvennégy olyan zsidónak nevét olvasta fel, akik öngyilkosságot követtek el.

— Mindezekre való hivatkozással — mondotta Curti dr. — állítom, hogy Frankfurtur nem követett el orgyilkosságot, hanem ellenállhatatlan lelki felindulásában ölt. Eppen ezért kérem a felmentését.

Késő este volt, amikor a védőbeszéd elhangzott. A tárgyalást az éjnek berekesztette és hétfőn este kihirdette az ismeretes verdiktet.

Németország nincs megelégedve az itélettel

BERLIN, december 15. A churi törvényeknek Dávid Frankfurtur ügyében hozott itéletét kommentálva, a nemzeti szocialista sajtó megállapítja, hogy mindaddig nem tisztázták a büntársak problémaját, mert a gyilkos háta mögött olyan hatalom áll, amely gyűlölet-propagandát folytat a nemzeti szocialista Németország ellen. A Berliner Börsenzeitung szerint a német nép nem fog nyugodni, amíg meg nem büntetik azokat is, akik felfegyverezték Frankfurturert.

Készül a hitel reorganizálásáról szóló törvényjavaslat

Bucuresti, december 15. Tegnap délelőtt összeült a pénzügyminisztériumban a hitel újjászervezése ügyében kiküldött bizottság Alimanisteanu elnökletével. A nemzeti kispáros hitelintézet felállítására vonatkozó terveket vitatták meg a tisztviselői hitel problémájával egyetemben. A javaslatokat a legfőbb törvénytanács elé fogják terjeszteni véleményezés végett, hogy legfeljebb két napon belül a parlamentbe be lehessen nyújtani.

Óriási fegyverkezési programot fogadott el a szovjetek nemzetvédelmi tanácsa

Párizs, december 15. Az „Echo de Paris“ moszkvai tudósítójának közlése szerint a Kremlben hosszú tanácskozást folytattak a vörös hadsereg vezető tisztjei, amelyen részt vett Vorosilov hadügyi népbiztos, Tuchacevszki marsall, Blücher, a fávölkeleti hadsereg főparancsnoka és Budjenny, a lovasság tábornagya.

Az értekezlet nagyszabású újabb fegyverkezési programot fogadott el, melynek értelmében a vörös hadsereg létszámát megkettőzik, a léghaderőt pedig megháromszorozzák. A nyugati határokon megszakítatlanul húzódó, hatalmas erődövet építenek, a franciaországi Magniot-vonal mintájára. Hasonló erődövet építenek ki a Távolkeleten is. Az erődöv hosszúságát mintegy 4000 kilométerre tervezik.

A HABSGURG TRAGÉDIA Bruno Brehm világhírű történelmi regényei. Eddig megjelentek: Igy kezdődött (Apis és Este). Füzve 172, kötve 231 lej. A kétfejű sas lehell. Füzve 172, kötve 231 lej. Nemsokára megjelenik a befejező kötet: Ez lett a vége (Brest-Litovsktól a békekötésig). Füzve 172, kötve 231 lej Lepagenál Cluj. Vidékre utánvétellel azonnal.

Az angol kormány a hadkötelezettség bevezetésének tervével foglalkozik ?

LONDON, december 15. A lapok rámutatnak arra, hogy a kormányt aggasztja az önkéntestoborzás elégtelen volta. Ennek megfelelően a hadügyminisztérium a hadkötelezettség bevezetésének tervével foglalkozik. Egyelőre csak olyan kategóriák behívásáról lenne szó, akiket könnyen lehetne helyettesíteni foglalkozási ágaikban.

SELECT MOZGO

CSUTORTÓKI KEZDETTTEL:

SELECT MOZGO

A madarász

ZELLER világhírű operettje, német párbeszédekkel, főszerepekben:

Wolf Albach Reffy, Maria Andergasi, Lil Dagover

Ma: FENÉR ANGYAL.

főszerepben: KAY FRANCIS

Csak a csalárd uton szerzett állampolgárságokat veszik revízió alá

BUCURESTI, december 15. (Az Uj Kelet tud.) Mint tegnapi számunkban jelentettük, a belügyminisztérium rendeletet adott ki a háboru után történt homosítások revíziójára. A belügyminisztérium a lapoknak erre vonatkozó közlésére pótlólag azt a felvilágosítást adta, hogy a prefektusok nem arra kaptak utasításokat, hogy a naturalizáció, tehát a tíz évig az országban tartózkodás alapján adott állampolgárságot vizsgálják felül. A rendelet arra vonatkozik, hogy vizsgálják ki, kik vétették fel csalárd uton magukat az állampolgársági kimutatásokba, mert ezeket idegen ellenőrzésnek fogják alávetni.

Fényes keretek között ünnepelték meg Sigheten dr. Danzig Samu harmincéves jubileumát

Sighet, december 15. A maramuresi zsidóságnak ritkán van olyan ünnepe, amellyel maga az élet ajándékozza meg. Ilyen ritka, kiemelkedő eseménye volt a sigheti zsidó közéletnek dr. Danzig Samu főrabbi harmincéves jubileuma. Az igazi közszeretnek és osztatlan tiszteletnek felemelően szép megnyilatkozása volt az ünnepelés, amelyben ebből az alkalomból részesítette nemcsak a szefárd hitközség és a sigheti zsidóság, hanem Sighet egész városa dr. Danzig Samut.

Heteken keresztül készültek erre a napra a sigheti zsidó testületek. A különböző zsidó egyesületek és szervezetek együttes feladatuknak tekintették a főrabbi harmincéves sighet-i működésének méltó megünneplését és dr. Fried Abraham vezetésével széleskörű rendezőbizottság irányította az előkészületeket.

Eredetileg szombatra tűzték ki a jubileumi

ünnepséget, ami azonban két napig tartott. Péntek délután dr. Klein Arthur elnök vezetésével a szefárd hitközség előljárósa kereste fel küldöttségileg a főrabbit, akinek szép emléktárgyat nyújtottak át a jubileum alkalmából.

Szombat délelőtt zajlott le a szefárd hitközség templomában a jubileumi istentisztelet. A nagy templomot zsúfolásig megtöltötték a sighet-i zsidóság legkülönbözőbb rétegei. A Tóra-olvasás befejezése után dr. Fried Abraham lépett az ammorra és lendületes héber és jiddis nyelvű beszédben üdvözölte a hitközség nevében a jubiláló főrabbit. Matitjahu főpaphoz, a Hasmonaeus-család fejéhez hasonlította dr. Danzigot, akinek jubileuma — ugymond — nemcsak a sighet-i szefárd hitközség, hanem Maramures egész zsidóságának ünnepe.

Ezután dr. Danzig főrabbi lépett a szö-

A tegnapi huzáson megint az AURORA-sorsjegyek nyertek!

Melléksorsjegy:

Lei 250.000.— a 220410 S. III. számmal Iasi
Lei 50.000.— a 123478 S. I. számmal Galați
Lei 50.000.— a 123478 S. III. számmal Braila

Fősorsjegy:

Lei 100.000.— a 26814 S. I. számmal Cluj—Sibiu
Lei 100.000.— a 26814 S. II. számmal Cluj

A szerencsés „AURORA“-sorsjegyek

főelárúsítója:

Kereskedelmi Hitelbank R. T. Cluj,
PIATA UNIRII 20.

Ne hagyja magát félrevezetni,
kérjen kifejezetten csakis

Vermouth Branca-t

székre. Nagystilű beszédben emlékezett meg arról a harminc esztendőről, amelyet 1906 óta töltött el, mint a sighet-i szefárd hitközség lelkipásztora. Rámutatott azokra a mélyreható átalakulásokra, amelyeken az emberiség, a zsidó nép és a maramuresi zsidóság ment keresztül és azokra az irányelvekre, amelyek működésében vették ezen harminc év alatt. „Nyugatról jöttem Keletre, amelyet rám hárított a gondviselés“ — mondotta többek között a főrabbi. Majd megemlékezett első munkatársairól és chanukai példázattal jellemezte azt a két szellemi áramlatot, amelyek örökösen szembeállanak egymással a történelmi fejlődésben. A samaita és hillélita iskola vitáját idézte, arról a kérdésről, hogyan történjék a chanuka-mécsések meggyújtása. A samaiták azt vallották: az első napon nyolc gyertyát gyújtsanak a zsidók a makkabeusi győzelem emlékére és fokozatosan minden nap eggyel kevesebbet és a nyolcadik napon egyet. A hilléliták ezzel szemben ezt hirdették: az első napon gyújtsunk meg egy lángot és minden nap eggyel többet és az utolsó napon lobogjon fel mind a nyolc láng. Ez utóbbit avatta törvénné a zsidóság. Két világnézet ez — mondotta a főrabbi. A fentről lefelé diktált, vagy az alulról felfelé irányuló fejlődés nézete, a felülről irányított erőszak, vagy a lentől emelkedő népakarat hitvallása. A zsidó nép a szabadság és nem az erőszak, a béke és testvériség utját választotta és ezt a hitet valjaha ma is, amikor a nyers erőszak divatja járja a világot. Ez az alap gondolat vonult végig az ünnepi beszédben, amely mély hatást gyakorolt a nagy hallgatóságra.

Az istentisztelet befejezése után nagyszabású keddus volt a főrabbi lakásán, ahol dusan terített asztalok várták a nagy vendégsereget. A keddus keretében üdvözölték dr. Danzigot jubileuma alkalmából a zsidó testületek. Elsőnek dr. Klein Arthur, hitközségi elnök méltatta a főrabbi áldásos tevékenységét és hitközségének ragaszkodó szeretetéről biztosította őt. Dr. Krausz Ferenc a Zsidó Nemzeti Szövetség nevében héber beszédben, dr. Stern József a Zsidó Nőegylet, dr. Weisz Oszkár és Stein Lázár a zsidó ifjúság, Klein Ferenc a tanítványok nevében üdvözölték a főrabbit. Még számos felköszöntő hangzott el, majd dr. Fried Abraham beszéde után a főrabbi emelkedett szólásra és közvetlen, meleg szavakkal mondott köszönetet az ünnepelésért. A keddus a késő délutáni órákban ért véget.

Vasárnap délelőtt a városi és megyei hatóságok, a középiskolák igazgatói és a különböző egyházak küldöttségei keresték fel a főrabbit. A görögkatolikus román egyház nevében Pop vikárius és Vlad esperes, a görögkeleti egyház nevében Rusu lelkész, a római katolikus egyház nevében népes küldöttség élén Pilcz esperes, a református egyház küldöttsége nevében Pap József esperes, a görögkatolikus orosz egyház nevében Medvecky vikárius üdvözölték a főrabbit jubileuma alkalmából.

Az ország minden részéből és külföldről is rengeteg üdvözlő távirat érkezett a hitközséghez és a főrabbihoz a jubileum alkalmából.

— Az agy és a gerincvelő megbetegedéseinek a régebbi természetes „Ferenc József“ keserűvíz — korán reggel egy pohárral bevéve — az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja, a bélműködést elősegíti, a gyomor-emésztést megjavítja és fokozott anyagcsere-ért eredményez. Az orvosok ajánlják.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. V., Semeac. A vonatkozó törvényjavaslatot még nem terjesztették a parlament elé. Bővebbet az ügyről magunk sem tudunk.

F. L., Teaca. 1. Sziveskedjék a Jüdische Rundschau-hoz fordulni. Címe: Berlin, W 15 Meinekestrasse 10. 2. Dr. Nahum Goldmannak a következő címen írjon: Geneve, Rue de Lausanne No. 95.

S. M., Valea lui Mihai. Kérdéseivel sziveskedjék a bucaresti Palesztina Hivatalhoz fordulni. Címe: Oficiul Palestinian Bucuresti, Bulev. Domniței No. 48.

Az ös felő

Otezer

A Havas tegnap ezerre becsüli a m három hét alatt számát.

Tegnap délelőtt hamot intéztek a demorillónál. A ha kormányerők győzt, amelyen Com hogy kormányválság fasizta pártok hogy a válság a

Capitol

Va

Főszereplők:

Öriz Al Cap

Sykowski amer gangszter

Bucuresti, dec tud.) Az amerikai háskorába illik b a lengyel és rom le, míg sikerült l a legendás ameri vertársát és bar Athene szálloda Al Caponek vett az amerika rajtaütésében. szesnek volt sz Capone és ve után Európába golt az egykor országba érkez ember jól érte szép amerikai gában sokat m tött. Varsóban merte és errő zett. Barátjait, Varsóban hagy A rendőrség az érkezéséről a állapotok, hó ll akarták tar őrség kérésére, nan is elutodtt.

Azóta s h rója különböző megtakarított tőzni az ameri elől. A bécsi re szerte körözi és őrsége Bécsnek feltétlenül kiad

Amióta Vars vek hada figye vül ravasz é azonban mindig előznie üldözöl ra vall, hogy s mindenütt felt Igy tett Bucur bantotta ki a kowski Bucure Pallaceban szá ki Bucurestibe face szállodába

A gangszter könnyedtségve nikaragvai ut tlelevelen a ro

Az összes antifasiszta pártokat felölelő új kormány alakult Katalóniában

Ötven katonát esett el és sebesült meg az utolsó három hét alatt a spanyol frontokon

A Havas tegnapi madridi jelentése öt-ezerre becsüli a madridi hácteren az utolsó három hét alatt elesettek és megsebesültek számát.

Tegnap délelőtt 10 órakor a zendülők rohamot intéztek a kormány állásai ellen Valdemorillónál. A harc három órát tartott és a kormányerők győzelmével végződött.

Egyidejű barcelonai jelentés szerint a katalán kormányzósági tanács tegnap ülést tartott, amelyen Companys elnök kijelentette, hogy kormányválság állt elő. Az összes antifasiszta pártok összefogására van szükség, hogy a válság a legjobban megoldható le-

gyen. Az új kormány legfőbb feladata lesz a társadalmi fegyelmet biztosítani. Olyan kormány kell, amely erélyesen védi meg Katalónia határait.

Londoni jelentés szerint Eden külügyminiszter Bradfordban beszélt tegnap és szavait így fejezte be:

— Nincs szükség már annak hangoztatására, hogy amikor Spanyolországban megszünnék a villongások, rendkívül fontos lesz számunkra, hogy integritása sértetlen maradjon és meg legyen védve mindenféle fenyegetéstől.

Capitol Mozdó

MA!

A legjobb bécsi slágeroperett premierje!

Válik a feleségem

(Tanzmuzik)

Főszereplők: LEO SLEZAK, LIANE HAI, GEORG ALEXANDER, GUSTI HUBER

Őrizetbe vették Bucurestiben Al Capone egykori szárnysegédjét

Sykowski amerikai bandita érdekes utazgatásai Európán keresztül. Az egykori gangster rossznéven veszi, hogy Európában nem hagyják nyugton

Bucuresti, december 15. (Az Uj Kelet tud.) Az amerikai gangster-romantika hőskorába illik be az a nyomozás, amelyet a lengyel és román rendőrségek folytattak le, míg sikerült letartóztatniok Al Capone, a legendás amerikai gangster egyik fegyvertársát és barátját a bucuresti Pallace Athene szállodában. Sykowski gangster Al Capone-nak volt az adjutánsa és részt vett az amerikai alvilág minden nagyobb rajtaütésében. Különösen a szeszempésznek volt szakértője Sykowski, aki Al Capone és vezérkarának letartóztatása után Európába menekült. Sokfelé barangolt az egykori gangster, amíg Lengyelországba érkezett. A lengyel származású ember jól érezte magát Varsóban, ahol két szép amerikai nő és két barátja társaságában sokat mulatott és sok pénzt kelt. Varsóban azonban a rendőrség felismerte és erről Sykowski tudomást szerzett. Barátjait, akik testi épségét őrizték, Varsóban hagyta és Romániába menekült. A rendőrség azonnal értesítette Sykowski érkezéséről a román szigoranciát. Megállapították, hogy Sykowski Bécsben is le akarták tartóztatni az amerikai rendőrség kérésére, de a kellő pillanatban onnan is el tudott menekülni.

Azóta sehol nem ismerték fel és Európa különböző metropoliszaiban költögeti megtakarított pénzét és igyekszik elérkezni az amerikai rendőrség megbízottjai elé. A bécsi rendőrség azonban Európa szerte körözi és ha valamelyik állam rendőrsége Bécsnek kiszolgáltatja, úgy onnan feltétlenül kiadják Amerikának.

Amióta Varsóban felismerték, detektívek hada figyel minden lépését. A rendkívül ravasz és tapasztalt Sykowski azonban mindig sikerült egy lépéssel megelőznie üldözőit. Nagy személyi bátorságra vall, hogy sehol nem tagadja le nevét, mindenütt feltűnő módon él és sokat költ. Így tett Bucurestiben is. A Curentul robbantotta ki a nagy szenzációt, hogy Sykowski Bucurestibe érkezik és az Athene Pallaceban száll meg. Hétfőn este Sykowski Bucurestibe érkezett és valóban a Pallace szállodába hajtatott.

A gyors ismeretség

A gangster a világlátott elegáns utazó könnyedségével kért szobát a portásnál, nikaraguai utlevéllel igazolta magát. Az utlevelen a román vizumok a legteljesebb

rendben voltak. Sykowski egyenesen szobájába ment, ahol gondos eleganciával átváltózkodott. Majd lejött a szálloda halljába, ahol külföldi lapokat nézegetett és sikerült azonnal megismerkednie egy bucuresti szépséggel, Jenny Carjannal. Sykowski fellépésének és telt pénztárcájának hamar meg volt az eredménye és Jenny Carjan társaságában indult el, hogy Bucuresti éjszakai életével megismerkedjék. Elmentek a legrádjább mulatóhelyekre, ahol hajnalig lumpoltak, majd pedig hosszú autótúrat tettek a városon keresztül. Csak a délelőtti folyamán érkeztek vissza a szállóba.

Bekopog a rendőrség

Sykowski természetesen nem tudta, hogy minden lépéséről, mulatozásairól és autótújáról a rendőrség a legpontosabban informálva volt. Külön detektívosztag követte nyomon Sykowski, amint hölggyével együtt végigjárta az éjszakai Bucurestit és nyomában voltak a detektívek akkor is, amikor a város forgalmasabb pontjain áthajtottak. Alig félórával rá, hogy Sykowski és Jenny Carjan felmentek a szállodába, Magureanu rendőrbiztos bekopogott a szobába. A rendőrbiztos beengedték és a szobában pizzamába öltözve találta a gangsztert és a lányt. Magureanu felszólította őket, hogy öltözzenek fel és kövessek.

A szigorancián Sykowski nyugodt fel-sőbbsséggel mutatta be iratait. Elmondotta, hogy éveken keresztül tagja volt Al Capone bandájának, negyvenkét éves, 250 font készpénz van nála, a többi vagyona értékpapirokban és csekkekben fekszik. Amióta Al Capone bandája feloszlott, Európába jött, hogy becsületesen éljen. Kihallgatásakor nagyon nyugodtan és fölényesen viselkedett.

— Mi baja van Európának velem — kérdezte indignálódva — semmi okot sem adtam a rendőrség figyelmére.

Mi történik Sykowskival?

A bucuresti hatóságok most a bécsi rendőrség értesítését várják, hogy annak alapján járjanak el Sykowski ügyében. Nem lehet tudni, hogy vajon a bécsi rendőrség a nemzetközi konvencióban megállapított határidőn belül ki fogja-e kérni Romániától Sykowskiit. Ebben az esetben a rendőrség azonnal kiadja Bécsnek vizont, ha a bécsi rendőrség leirata nem érkezik

Önagysága nem hibás...

de a legszebb énekszóló is eltorzul, ha a csövek nem bírják a munkát.

UJ TUNGSRAM CSÖVEKKEL
ismét remekül szól rádiója.

Vásároljon Tunggram rádiócsövet csakis eredeti pecsételt csomagolásban

meg, megelőzzenek azzal, hogy kiutasítsák az ország területéről.

— Sajnos, már hozzászórtam ehhez — mondotta Sykowski, mikor a rendőrség közölte vele határozatát és a nagystílű bűnözőhöz méltó módon, derűs kedéllyel

várja sorsának további alakulását.

Egyelőre osztozik a sorsában a szintén őrizetbe vett Jenny Carjan, aki úgy látszik, míg a kiutasítás meg nem történik, kitart az őrizetbe vett egykori gangster mellett.

Voronoff professzor előadást tartott Bucurestiben

Bucuresti, december 15. A Coltei kórház amfiteatruma telve különböző koru emberekkel. Sok a szakember, de még több a laikus közönség. Különösen a hölgyek siettek előre helyet foglalni maguknak, hogy meghallgassák a nagy mesternek, a kor-szak nagy „varázslójának“, Voronoffnak szavait.

A teremben nyugtalanság észlelhető. Mintha középiskolai tanulók tanterme volna, akik nyugtalanul várják tanárukat. A mester késik. Végül hosszas várakozás után megjelenik a küszöbön a fiatal és szép Voronoff-asszony remek alakja és mögötte a mester, Daniel professzor és számos ismert bucuresti orvos kíséretében. A teremben levők felemelkednek helyeikről és tapsolnak.

Daniel professzor bemutatja a mestert hallgatóságának. A „fiatalság sebészé“nek nevezi őt. Majd Voronoff kezd beszélni. Alapjában véve nem tudományos előadást tartott, hanem népszerűen adta elő eddigi munkájának eredményeit.

Voronoff lassan beszél, nyugodtan, ki-mérten, talán tulzott hidegvérrrel.

— Elméleteimet és kísérleteimet — mondotta — legtöbbször bizalmatlansággal fogadták. A különböző mirigyek operálása valóban nehéz művelet és nem mindig eredményes. Az orvosi kongresszusokon többször vettem fel a mirigy-átültetések ügyét és módszeremet meglehetősen ismerik. Mégis sok vádat emeltek ellene, legtöbbször alaptalanul. Így többek között, azt mondják, hogy az éltet eredmények nem az átültetési módszerek, hanem autoszugesziónak tulajdoníthatók. Ekkor állatokon alkalmaztam átültetési műtétet és az eredmények a lehető legjobbak voltak. Szó lehetett itt még autoszugeszióról?

A mester ezután különböző esetekről beszél, majd a következőket mondja:

— A pajzsmirigyek operatív átültetése igen jó hatással van a szervezetre és a megoperált egyént magasabb életre emeli, mint amilyet addig élt. A háboru küszöbén megoperáltam egy fiatalembert, aki teljesen idióta volt. Emberi külsőben élő állat volt. Később levelet kaptam tőle, melyet a lövészárokból küldött, ahol a hazáért harcolt.

— Nemrég a mellékvesék átültetésével kezdtem kísérletezni. Eddig még nem sikerült. Ami azonban leginkább foglalkoztat most, ez a vesék átültetésének kérdése. A legnagyobb nehézség itt az, hogy ritka az egészséges vese. Néhány évvel ezelőtt volt egy ilyen alkalom. Egyik paciensemnek vesebántalmai voltak. Abban az időben nagy bandita-pert tárgyaltak Franciaországban. A vádlott gonosztevők legnagyobb részét halálra ítélték. Egyikük azonban felajánlotta testét bármilyen kísérletezésre. Egy ügyvéd közvetítésével kértem a hatóságokat, hogy utalják hozzám az illetőt, hogy kivegyem az egyik veséjét és átültetési műtétet végezhessenek betegemen.

— Kérésemet elutasították azzal az indoklással, hogy ha én kivesszem a veséjét, kinezom őt és ez nem emberséges. És aztán hosszú is avatnám, aki feláldozta magát az emberiség oltárán. Végül fokon a banditát kivégezték, a paciensem pedig meghalt. Remélem azonban, hogy lesz egy alkalom, amikor ilyen operációt is végezhetek.

Az előadást hosszasan megtapsolták. A mester tudása és előadásmódja mély hatást gyakorolt.

Colectura Nationala Dacia

az 1936 december 15-i huzásokon számos nagy és kisebb nyereményeket osztott szét az egész országban, valamint

Lei 1.000.000

S. II. 43.306 számú sorsjeggyel

Clujon

KÖZGAZDASÁG

Többszázmillió lejes költségvetéssel újabb országutakat építenek Ardeal területén

A kormány törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, amely szerint a pénzügyminisztérium felhatalmazást nyer, hogy a monopólpénztárral oly értelmű megállapodást kössön, melynek értelmében a C. A. M. a kincstárnak járó haszonrészese-
sében egymilliárd 617 millió lejt fog befizetni a Banca Nationalához az állami utépítési alap javára.
A monopólpénztár által ezirányban vállalt kötelezettség 1942 évig bezárólag nyer lebonyolítást. Minthogy azonban a feltétlenül szükséges utjavítások keresztülvitelére a kormánynak negyedmilliárd lejre halaszthatatlan szüksége van, a törvény egyben felhatalmazza a kormányt, hogy 250 millió lejes kölcsönt vegyen fel a nemzeti takarékpénztárnál (C. E. C.), mely

kölcsönt szintén a monopólpénztár befizetéséből fognak annakidején fedezni.
A közlekedésügyi minisztérium egyébként a következő utvonalak rendbehozását illetve kiépítését tervezi: Bucuresti—Ploesti—Brasov—Fagaras—Sibu—Alba-Iulia—Turda—Cluj; Bucuresti—Giurgiu, Bucuresti—Oltonita, Bucuresti—Pitesti—T-Severin—Cluj, Bucuresti—Buzau, Bucuresti—Alexandria, Cluj—Oradea, Silistra—Constanta, Constanta—Balcic, Buzau—Cernauti, Brasov—Tg-Ocna, valamint több basarabiai utvonal.
A fenti utvonalak kiépítése hat év alatt történne meg, mely esetben Ardeal területén is többszázmillió befektetéssel folytatna utjavítási és utépítési munkákat a kormány.

Ma este 9 órai kezdettel a katolikus gimnázium disztermében

CHANUKA-EST

a cluji zsidó ifjúsági szervezetek rendezésében

Nívós műsor!

Az est jövedelme teljes egészében a Keren Kajemeth Lójszrael javára megy.

A leértékelt külföldi valuták elszámolása a román jegybanknál

A Banca Nationala elhatározta, hogy a leértékelt valutákat csak azon esetekben fogja a régi árfolyamon elszámolni, amelyekben a clearing-jóváírás már a leértékelés előtt megtörtént.
Azok az exportőrök, akik devizáikat a clearing számlákon a leértékelés előtt fizették ugyan be, de a Banca Nationala javára való jóváírás, csak a leértékelés után történik, az új leértékelt árfolyam szerinti ellenértéket fogják kapni.

A jóváírás körüli késelemért, mely veszteségüket okozta, a Banca Nationala szerint, azon intézetekkel szemben léphetnek fel igényekkel, amelyeknél devizáikat befizették és amelyek nem gondoskodtak idejében a jóváírás iránt. A Banca Nationala — ugymond — nem szenvedhet deviza veszteségeket azon devizákért, melyekkel a leértékelés pillanatában nem rendelkezett.

Rövid üzleti hírek

Collectio szabókellékkereskedés rt. Brasov alaptőkéjét 4 millió lejről 6 millióra emeli fel. — A hollandi Philips konzern kérését adott be a román kormányhoz, amelyben Romániában felállítandó rádió-csögyára részére a versenyvédelmi törvény kedvezményeit kéri. — Viscosa Româneasca rt. néven megalakult műselyemgyár, amely az Apretura után a második az országban, gyárát mintegy 120 millió lejt befektetéssel Lupeniben állítja fel. A vállalat a szükséges gépeket Németországból importálja és a behozatali engedélyt az

investíciós bizottság már meg is adta. — Compania Generala a Industriilor Textile S. A. elnevezéssel szeptember havában Bucurestiben új textilipari vállalat alakult 6 millió lejt alaptőkével, mint a francia Compagnie Generale des Industries Textiles Roubaix érdekeltsége. A vállalat gyapjufonduzemet fog felállítani és az üzem felszerelését már meg is kezdte. Az új rt. a kezdeti alaptőkét pár hét múlva már 15 millióra emelte, most pedig elhatározta, hogy ezt 30 millió lejre emeli fel. — Filatura Româneasca de Bumbac S. A. pamutfonógyár, amely a múlt évben alakult meg és részvénytőkéjét az investíciók arányában fokozatosan 50 millióra emelte fel, újabban 80 millióra növeli az alaptőkéjét. — Az I. G. Farbenindustrie készítményeinek romániai eladásával a bucaresti Pharma, Studerus et Co. cég foglalkozik. Az I. G. Farben gyógyszertermékeinek romániai eladására most külön részvénytársaságot alapítanak Romigeja S. A. elnevezéssel 3 millió lejt alaptőkével. Az új

Munkás Mozgó

Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órakor két világszenzáció román és magyar feliratokkal:

Az ének szárnyán

Filmoperett. Főszerepben: GRACE MOORE.

A halálsugár

Izgalmas repülő-dráma. Főszerepben: TALA BIRELL, RALPH BELMAY és WILEY POST. Helyárak: 10 és 12+3 lej.

vállalat január elsejével magába olvasztja a Pharma céget is. — Aszbeszctikkék előállítására Bucurestiben Flexodo S. A. néven új részvénytársaság alakult 3 millió lejt alaptőkével, amelyet fokozatosan 10 millió lejre akarnak majd felemelni.

Az illetékegyenérték vállomások. A részvénytársaságok és szövetkezetek, a bélyeg törvény 16. szakaszának 2. paragrafusa értelmében, ingatlan javaik értéke után évi 0.2 százalékos illetékegyenérték alá esnek; kivételt képezvén: a vállalatok szolgáltatásainak vagy céljainak szánt épületek, berendezések és üzemek. Az illetékegyenérték kivetése a kérdéses vállalatok valomásai alapján történik, melyeket — a pénzügyminisztérium 1933 október 13-án kelt 223.612. számú rendelete szerint — minden év április 1-je előtt három hónappal, tehát január 1-ig, kell az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz benyújtani.

A mercerizált gyapjufonalak forgalmi adót helyettesítő állandó taxája, a minisztertanács egy új határozatával, 1936 december 8-tól számítandó érvénnyel, kilonkénti 20.50 lejről — kilonkénti 40 lejre lett felmeleve. A pénzügyminisztérium ennek alapján intézkedett, hogy a szövés- és kötőgyárakban a fenti dátum alkalmával létező fonal- és az azokból készült szövött- és kötött-árúcszettek megállapítsanak és utánuk a taxa különbözet utólag beszedessék; mégpedig a) a fonalak után kilonként 19.50 lejt és b) a szövött-kötött árúk után kilonként 21.45 lejt.

Az év legnagyobb sikere

MICHAEL SOLOCHOW:

A Csendes Don Trilógia

I. kötet: A csendes Don 314 oldal
II. kötet: Viharos napok 320 oldal
III. kötet: Kozákok lázadása 292 old.

Most már kapható a teljes mű!!!
Az első nagy és elfogulatlan regény Oroszország átalakulásáról.
EPOCHÁ.

HÍRDESSZEN AZ ÜZLET LELKÉ: HÍRDESSZEN AZ ÚJ KELETBEN

Zsidó irodalmi könyvek

Kötetje füzve 100.— lej. Vásonkötésben 158.— lej + taxa.

1. Simon Dubnov: A zsidóság története. (A magyar zsidóság történetének kiegészítésével) 360 lap.
2. Lázár Lajos: Palesztina. (Az első magyar beszámoló a század legnagyobb és leizgalmasabb kísérletéről) 129 kép, 4 térkép, 243 lap.
3. Otto Zarek: Moses Mendelssohn. (Eletrajzregény) 352 lap.
4. J. R. Bloch: ... és Tsa. (Regény a francia ipar világból) 352 lap.
5. Josef Opatosuh: Mordecháj, az erdei zsidó. (A nagy lengyel parasztlázadás regénye) 320 lap.
6. Zsidó írók. (20 kiváló zsidó író válogatott írása) 320 lap.
7. Max Brod: Reubeni herceg. (A renaissance legendás zsidó prófétájának regénye) 352 l.
8. Székely Béla: Az antiszemitizmus története. 370 lap.

LEPAGE-nál

Cluj. Kérjen teljes karácsonyi ifjúsági, szépirodalmi és Judaica jegyzéket.

SZINEZ-FILM MŰVÉSZET

ROMÁN OPERA MUSORA

Szerda, dec. 16: (Timisoaran) Tosca.
Csütörtök, dec. 17 (Timisoaran) Aida.
Péntek, dec. 18: (Timisoaran) Rigoletto.
Szombat, dec. 19: (Resitan) Alarcosbál.
Vasárnap, dec. 20: (Timisoaran) Tosca (matiné), este Alarcosbál.
Hétfő, dec. 21: (Aradon) Aida.
Kedd, dec. 22: (Oradean) Tosca.
Cluj
Szerda, dec. 23: Traviata.

ROYAL MOZGÓ MUSORA:

Ai binők városa. (San Francisco pusztulása). A 30 év előtti borzalmas földrengés rekonstruálása. Clark Gable, Jeanette MacDonald, Jack Holt, Spencer Tracy. Az utóbbi évek leghatalmasabb, monumentális filmalkotása. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

EDISON MOZGÓ MUSORA:

3 film román és magyar feliratokkal: I. Kínai papagály. (Charlie Shan). Warner Olanddal. II. Smaragdoltóvaj. Thomas Meighan, Charlotte Greenwood. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

A MUNKAS MOZGÓ MUSORA:

Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órakor két világszenzáció: I. Az ének szárnyán. Filmoperett a newyorki Operaház tagjával: Grace Moore. II. A halálsugár. Izgalmas repülő film-dráma. Fősz.: Tala Birell, Ralph Bellmay és Wiley Post. A vasárnapi előadásokon visszamaradni nem lehet.

APRÓ

HÍRDETÉSEK

Egyszeri közléssel egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Eladó Clujon jólbevezetett fűszer-, csemege üzlet más elfoglaltság miatt. Cim a kiadóban.

Régen fennálló, bevezetett cikkek gyártó textilüzem betegség miatt működő társat, eseleg haszonrészest keres. Cim a kiadóhivatalban.

Két temperamentumos leány vagy fiatalasszony kerestetik, aki jiddisül tud és egy jiddis műkedvelői színelőadásban szerepelni tudna. Jelentkezés Teszlernél. Új Kelet-dában, d. e. 10—2 között sürgösen.

Butorozott, meleg szoba magános nőnél kiadó. Cim: Cluj, Feketéné, Str. Avram Iancu 5. I. em.

Köser füstölést olcsón, felelősség mellett vállal Róthné, Decebal 20.

Kertes házban parkettes butorozott szoba kiadó. Bratianu 45. Gombos.

Palesztinában egy új parcella Tzour-Salom városi telket eladnék. Gonda Vilhelm, Oradea, Str. Vlahuta 36.

Önálló, vagyonos jugoszláviai kereskedő, aki jó vállalattal is rendelkezik, 38 éves izr. vallásu, művelt, elvonné váltású család háziasszony, szolid és csinos leányát 300.000 lej hozománnyal. Jelige Jugoszlávia a kiadóhoz.

A postával szemben egy szép üzlethelyiség február 1-re kiadó. Ertekezni „Agimex” ügynőkségnél Cluj, Piata Unirii 3. Telefon 2—29.

בעקלתאנער געמיינדע וועט אין ש"ב י"ד ומוחה גוטער בע"ת מוהל בפארצוגט אפערטע אלטער אונד פאמיליענשאנד וואס קבלות (קאפען) זינד אן דער בעקלתאנער קולטוס געמיינדע צו ריכטען צוור פראבע ווערדען גור בערופענע צו-עלאסטען שפענען ווערדען גור דען אקצעפטיר-Geza Kohl, prezident. סען ערענט.

HIL

December 19-én karácsonyi szünete. parlament december nyi szünetjét, amelyet...

Antonescu Pártól jelentik: Antonescu nap elutazott Párizsba Creteanu meghalt. Iescu, a román ut Raul Anastaziu kültig, a Rador táviratnád kabinetigazgat Sion követségi tanáciov pénzügyminisz és orosz követség minisztert. Jelen Iescu államtitkár haza Genfből, valam sajtófőnök, aki virá külügyminiszter fele

SIRU

hozott és hőgyek újabb d speciál

MÓZE

CLUJ, Str. Me

Külön hadteste delmére. Londonból niszterium által teg szerint a London v földi egységek decer ből és 949 katonáb lottak. A hadügym külön hadtestet áll mére, mely 991 tisz sorkatonából fog ál

CHARLES LAUGH

fősz

Romániában király fia. Bucurest Bourbon herceg, Romániába érkezett szatra.

Uj koznetika. miatt kivált a ról szalónból. Rendel s d. u. 3—7. Piata fon 809.

Január elej Windsor herceget Windsor hercege MacCormick ame Windsor herceget Kitzbühelbe.

Három bucu közös öngyilkosság ból jelentik: A egyik szobájában erkölcsű nő, Ríca egy harmadik, aké pitották meg, köé reit meg. Három felolvastották egy megitták. A veg okozott, mire a h A mentők azonna öket, de állapotuk

Papana főha győzelme. Bucare lapok hosszú ciké főhadnagy amerika vasárnap Amerika tája társaságában Pax-gépén a Míd kategória-győztes

Fritz

Tirili ut-ja

Pompás modern Iyett 58 lej Lepa tel. Kérjen tel Judaica jegyzéket

FILM ÉS SZÍNHÉZET

PERA MUSORA
(misoaran) Tosca.
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

MOZGÓ MUSORA:
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

MOZGÓ MUSORA:
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

MOZGÓ MUSORA:
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

PRO

PRO
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

PRO
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

PRO
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

PRO
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

PRO
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

PRO
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

PRO
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

PRO
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

PRO
(misoaran) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Rigoletto.
(misitano) Alarcosbál.
(misitano) Tosca (marcosbál).
(misoaran) Aida.
(misoaran) Tosca.
Cluj
aviata.

HIREK

December 19-én kezdődik a parlament karácsonyi szünete. Bucarestből jelentik: A parlament december 19-én veszi ki karácsonyi szünetidejét, amely január 20-ig fog tartani.

Antonescu Párizsba utazott. Bucarestből jelentik: Antonescu külügyminiszter tegnap elutazott Párizsba. Kíséretében vannak Creteanu meghatalmazott miniszter, Sandulescu, a román újságírószövetség elnöke, Raul Anastaziu külügyi sajtófőnök, Al Hur-tig, a Rador távirati iroda igazgatója, Joanid kabinetigazgató és Mircea Moschuna Sion követségi tanácsos. Az állomáson Candrov pénzügyminiszter, a francia, jugoszláv és orosz követek bucsuztatták a külügyminisztert. Jelen volt az állomáson Badulescu államtitkár is, aki tegnap érkezett hazra Genf-ből, valamint Giovanni Costa olasz sajtófőnök, aki virágcsokrot nyújtott át a külügyminiszter feleségének.

Siruhák

hozott és saját anyagból
hölgyek részére a leg-
újabb divat szerint
speciális kivitelben:

Mózes Andor
CLUJ, Str. Memorandului 2. szám.

Külön hadtestet állítanak fel London védelmére. Londonból jelentik: A hadügyminisztérium által tegnap közzétett jelentés szerint a London védelmét hivatott szárazföldi egységek december 1-én csak 673 tisztből és 949 katonából, valamint altisztből állottak. A hadügyminisztérium tervel szerint külön hadtestet állítanak fel London védelmére, mely 991 tisztből, 25.314 altisztből és sorkatonából fog állani.

CHARLES LAUGHTON a NYOMORULTAK főszerepében.

Romániában vadászik a spanyol exkirály fia. Bucarestből jelentik: Alfonso de Bourbon herceg, a spanyol exkirály fia Romániába érkezett kirándulásra és vadászatra.

Uj kozmetika. Mme. Ila családi okok miatt kivált a róla elnevezett kozmetikai szalonból. Rendel saját kozmetikájában 9-1, d. u. 3-7. Piata Mihai Viteazul 39. Telefon 809.

Január elejére Kitzbühelbe várják Windsor herceget. Innsbruckból jelentik: Windsor hercege Kitzbühelben kibérelte MacCormick amerikai alttábornok villáját. Windsor herceget január elejére várják Kitzbühelbe.

Három bucaresti könnyű erkölcsű nő közös öngyilkosságot követett el. Bucarestből jelentik: A bucaresti Victoria szálló egyik szobájában ma éjjel három könnyű erkölcsű nő, Rîfca Avram, Pupaza Elena és egy harmadik, akinek nevét még nem állapították meg, közösen öngyilkosságot kísérelt meg. Három gyufaskatonya tartalmát felolvastatták egy üveg spiritszban és azt megitták. A vegyület borzalmas kínokat okozott, mire a három nő sikoltozni kezdett. A mentők azonnal kórházba szállították őket, de állapotuk súlyos.

Papana főhadnagy amerikai repülőgyőzelme. Bucarestből jelentik: A reggeli lapok hosszú cikkekben foglalkoznak Papana főhadnagy amerikai teljesítményével. Papana vasárnap Amerika és Európa legjobb 30 pilótája társaságában versenyen vett részt és Pax-gépén a Miami-Havana útvonalon kategória-győztesként ért célta.

Fritz Rosenfeld

Tirili a világ körül

Pompás modern ifjúsági könyv 158 lej helyett 58 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvét. Kérjen teljes ifjúsági, karácsonyi és Judaica jegyzéket Lepagetől Cluj.

Fritz Rosenfeld

Tirili a világ körül

Több mint száz nemzeti szocialistát tartóztattak le ismét Ausztriában. Bécsből jelentik: A rendőrség több mint száz nemzeti szocialistát tartóztatott le az utóbbi napokban az államvédelmi törvény megszegése miatt. Letartóztattak több kommunistát is államellenes tevékenység miatt.

Se Olaszország, se Franciaország nem fizet az Egyesült Államoknak. Washingtonból jelentik: Az olasz kormány közölte az Egyesült Államok kormányával, hogy háborus adósságait nem fogja tudni kifizetni az esedékes időpontban. Egyidejűleg Franciaország is jegyzékben közölte az Egyesült Államok kormányával, hogy nem tudja kifizetni háborus adósságainak esedékes részletét és jelenlegi pénzügyi állapota nem teszi lehetővé számára, hogy valami javaslatot tegyen adósságrendezési lehetőségeire.

Szép asszonyok hí barátja a LYSOFORM! Használjon valódi LYSOFORM-ot, hogy megszabaduljon az örökös felelemtől, a rettegett következményektől, hogy védekezhesen a kellemetlen meglepetések ellen, akadályozza meg a fertőzést, a baktériumot, a nem kívánatos csírák megleteleését. Nyugtassa meg magát rendszeres és idejében alkalmazott valódi LYSOFORM öblítésekkel. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegben valódi, kimérve nem kapható.

Elsülyedt a tutaj — husz ember fulladt a vízbe. Newyorkból jelentik: A columbiai Bogotából érkezett jelentés szerint borzalmas szerencsétlenség történt a város közelében. Egy túterhelte tutaj elsülyedt. Husz ember vízbefullt.

DECEMBER 19. Minden zsidó kisérje figyelemmel a dátumot. Ekkor lesz a Poale Cedek aggmenháza javára rendezendő táncal egybekötött nagy műsoros estély. Az elsőrangú műsoron kívül kitűnő zenéről és elsőrangú bufféről gondoskodva van. Aki az aggmenházban ellátott 24 elagott zsidó fenntartásához hozzá akar járulni, ott lesz ez estélyen.

Egyházi tanácskozás az ónapártárvivők mozgalmának letörésére. Bucarestből jelentik: Ma délelőtt 10 órakor a patriárkián összeültek a klérus képviselői az egész országból és az ónapártárvivő mozgalom letörésének lehetőségeivel foglalkoztak. Elhatározást nyert, hogy külön misszionárius csoportokat küldenek az illető vidékekre.

Újabb expedícióra készítik elő Amundsen volt hajóját. Londonból jelentik: A Fisheri hajót, amellyel Amundsen elérte a déli sarkot, újabb expedícióra készítik elő. A hajó fedélzetén 34 angol tudóssal indul a déli sarkvidékre.

Egyrészes a NYOMORULTAK! Vetíti a DAVILA MOZGÓ!

Fontos misszióval francia delegáció érkezik Bucarestbe. Bucarestből jelentik: Ma este francia katonai delegáció érkezik a fővárosba Gérard tábornok és Ciaudière repülőparancsnok vezetésével. A francia tiszteknek fontos megbízatásuk van a román légügyi minisztériumban.

Huszonnégy óra óta griási vihar dúl az angol szigeteken. Londonból jelentik: Huszonnégy óra óta vihar dúl az angol szigeteken. Az orkáknak eddig 17 halálos áldozata van, akik közül 12 kudamai halász.

Újra beigazolódott, hogy az Economia-DACIA sorjegyek a legszerencsésebbek. A tegnap megtartott második osztály húzáson újra az ECONOMIA CLUJ PIATA UNITII 23. eladásából EGY MILLIÓS NYEREMENNYEL a 4306 számot húzták ki.

Elfogta a rendőrség a ravasz utonállót. Néhány hónappal ezelőtt ismeretlen tettes megtámadott a cluj Mihály parkban egyik este egy parasztembert és a nála levő 1600 lejt elrabolta tőle. A paraszt megtette feljelentését és a rendőrség beindította a nyomozást, de mindezt ideig nem tudott eredményre jutni. Ma délelőtt a rendőrséget telefonon hívták fel és egy férfi afelől érdeklődött — mint mondotta a károsodott nevében — hogy folyik-e még nyomozás az utonállás ügyében. A rendőrségen teljesen megnyugtatóan azt válaszolták, hogy a nyomozást már befejezték, miután a tettesnek nem tudnak a nyomára jönni. A telefonáló, akinek valamilyen elintéznivalója volt a rendőrségen és így akarta kipuhatólni, hogy felmehet-e nyugodtan, nemsokára meg is jelent az egyik hivatalban. Azonnal letartóztatták, amikor a rendőrség épületébe belépett és megkezdte a kihallgatását arra vonatkozólag, hogy ő követte-e el az utonállást. A férfi, akit Sipos Jánosnak hívnak, rövidesen be is vallotta tettét. Atadják az ügyészségnek.

Nem étel, hanem gázmérgezés okozta a Chorches-házaspár halálát. Tegnap jelentettük, hogy a törvényszéki orvostani intézetben megejtették a néhány nappal ezelőtt titokzatos körülmények között meghalt Choches-házaspár holttesteinek felboncolását. A boncolást végző orvosok első megállapításai szerint a halál valószínű oka ételmérgezés volt. Ma azonban, miután a holttestekben található vegyianyagot elemezték, az orvosok arra a megállapításra jutottak, hogy a halál szén-gázmérgezés idézte elő. Ezt a feltevést az is alátámasztja, hogy Chorches lakosbája a Banatului ucca 123 szám alatt nagyon kicsi és szinte teljesen légmentesen elzárható és a házaspár fűtéshez állandóan szénét használt. Az öngyilkosság vagy esetleges büntény verziója azonban, az orvosi vizsgálatnak eme újabb megállapítása dacára is, kizártnak látszik.

A gyakran visszatérő fejfájás és szédülés sok esetben megszűnik, ha a beteg napoként reggel éhgyomorral és este lefekvés előtt egy fél pohár természetes Ferenc József keserűvizet iszik. Az orvosok ajánlják.

Alezredesének megsértéséért négy havi fogházra ítélték egy hadnagyot. A cluj hadbírósa tegnap tárgyalta Joanovici Eugen hadnagy perét, aki a 91-es gyalogezredben szolgált. Joanovici egy ízben már állott vádlottként a cluj hadbírósa előtt, alantasának bántalmazásáért. Akkor két hónapra ítélték. Büntetésének kitöltése után sértő kijelentést tett Stoianovici alezredes téparancsnokra. A hadbírósa ezért vonta tegnap felelősségre a hadnagyot, akit bűnösnek találtak feljebbvalójának megsértése miatt és ezért négy havi fogházra ítélték. A hadnagyot letartóztatták, hogy megkezdje büntetésének kitöltését.

Olcsó társasutazás Budapestre és Wienbe a karácsonyi ünnepekre:

Indulása december 23-án este 11.59. Rapiddal külön kocsiiban. — Visszaérkezés Clujra január 3-án 9 órakor. Budapestre és vissza vízummal együtt Lej 1.400. — Wienbe és vissza vízummal együtt Lej 3.340. Jelenkezni az „ECONOMIA” menet jegyirodában, Cluj, Piata Unirii 23.

Még nem döntöttek a január 1-ei amnesztia ügyében. Bucarestből jelentik: Az illetékes fórumok még nem hoztak döntést az amnesztia ügyében, sem az új büntető-törvénykönyvnek január 1-én való életbelépésére érdekében.

December 19-én kezdődött a parlamenti szünet. Bucarestből jelentik: A törvényhozó testületek december 19-én veszik ki szünetidejüket.

SZERDÁN PREMIER! NYOMORULTAK! CHARLES LAUGHTON-nal.

Agyonlőtte magát Sandulescu nyugalmazott tábornok. Bucarestből jelentik: Tegnap este a Moruzi ucca 11. számú házban levő lakásán agyonlőtte magát Nicolae Sandulescu nyugalmazott tábornok, aki gyógyíthatatlan betegségben szenvedett.

December 18-ikára összehívták a nemzeti parasztpárt elnöki tanácsát. Bucarestből jelentik: A nemzeti parasztpárt elnöki tanácsát december 18-ikára hívták össze, a párt parlamenti tanácsával egyidejűleg.

December 19-ikén kezdődik a karácsonyi szünet. Bucarestből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium elhatározta, hogy az összes középiskolákban a karácsonyi szünetet december 19-én adják ki és az január 8-ig tartson.

Megbízható, elegáns és olcsó ruhát csak Silberger Ernő ujonnan megnyit uridivat szabószalonja készít C. Reg. Ferdinand 2/a Dus szövetraktár. Platsintár felett.

Megérkezett a munkanélküli segélyekről szóló rendelkezés. Több ízben beszámoltunk a munkanélküli segélyek ügyéről, amely ebben az évben szokatlanul sokat kérik. Mint értesülünk, tegnap megérkezett a munkaügyi felügyelőségre, a munkanélküli segélyekről intézkedő rendelkezés, amely utasítja az illetékes hatóságokat, hogy haladéktalanul kezdjék meg a munkanélküliek összeírását. Valószínűleg még a héten összeírják a segélyező bizottság és talán karácsony előtt néhány nappal számítani lehet a segélyek kiosztására.

Mától premier! Egyrészes verzió! Davila Mozgó! Nyomorultak Charles Laughton, Frederich March a főszerepben. Szerdától premier! Davila Mozgó!

Hitközségi választások. A cluj Izraelita Hitközség választási bizottsága közli az érdekelteket hitközségi tagokkal, hogy a hitközségi képviselőválasztásokra az alapszabályokban előírt feltételeknek megfelelően egyetlen jelölési-lista adatott be, melyet a választási bizottság legutóbb tartott ülésén elfogadottak és a jelölteket megválasztottaknak nyilvánított. Ennek következtében a december hó 20-ára kitűzött választások, mint feleslegesek, elmaradnak. A választási bizottság nevében: dr. Balázs Endre, biz. elnök.

Meghosszabbították az ostromállapotot Braziliában. Rio de Janeiroból jelentik: A parlament még 90 napra meghosszabbította az ostromállapotot egész Brazília területén.

Székely Béla: Az antiszemitizmus és története 380 lap. Tabor-kiadás 106 lej. Lepagenál, Cluj. Postán utánvét. Kérje a Tabor-kiadványok teljes jegyzékét.

A Haggibbor Sportegyesület szízkosztyája felkéri t. tagjait, hogy az idei szezon sziprogramjának megbeszélése céljából szíveskedjenek folyó hó 17-én, csütörtökön este 7 órakor, az új otthonba (Savoy-kávéház feletti helyiség) megjelenni.

NYILTTER *)

NYILATKOZAT
Műtán a köztem és Rosenfeld Béla megszűnését között f. év november 25-én este az ort. hitközség husmérőlében bekövetkezett incidenssel kapcsolatban a sajtóban téves közlemények jelentek meg, szükségesnek tartom ezton megállapítani, hogy a kérdésen ügyben provokáció történt és ennek következtében fejlődhettek verekedés az események. A támadó nem én voltam. A nyomozást vezető rendőrség másfél nap mulján szabadlábra helyezett és bár az eljárás még folyik ellenem, a hitközség vezetősége, az incidens kivizsgálása után, visszaadta huskimérsi jogomat a hitközségi megszárszékben. Ez a két körülmény önmagában is bizonyítja, hogy a kérdéses incidensben félreértések forogtak fenn, amelyeknek tisztázása még folyamatban van.
Cluj, 1936 december 15.
Lévi Jeremiás

*) E rovatban közzététel nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

RÁDIÓ MŰSOR
Szerda, december 16.
Bucaresti. 6.20: Reggeli torna, zene, orvosi tanácsadó, hírek. 13.15: Déli zene. 14.30: Hangversenyjelemez. 18: Dallemezek, irodalmi negyedóra, hírek. 19.03: Szimfónikus zene története. 21.05: Alessandrescu zongorazene Teodorescu hegedűművész játéka. 22.10: Barberis-Pancinteanu Manca énekel.
Budapest I. 7.45: Torna, hanglemez, éterend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Iparügyi előadás. 13.05: Lemezek. 13.30: Hírek. 14.30: Szalonzene. 15.40: Hírek. 17.15: Diákfőóra. 17.45: Hírek, cigányzene. 19.15: Előadás. 20.05: Magyar operettegyveleg. — 21.23: Hírek, zenekar. 23.20: Jazz zene. 24.10: Cigányzene. 1.05: Hírek.
Budapest II. 20.15: Olasz nyelvoktatás. 20.50: Előadás. 22.40: Hírek.

UJ KELET Legújabb hírek

Kiegyezik a nankingi kormány a forradalmárokkal?

A japán kormány pozitív intézkedésekkel fenyeget arra az esetre, ha a nankingi kormány elfogadja Csang-Hszu-Liang követeléseit

Sanghai, december 15. A tegnapi késő esti órákban érkezett jelenés szerint — mint az Uj Kelet is közölte — Csang-Kaj-Sek marsallt Csang-Hszu-Liang tábornok, a közép-kínai forradalom vezére szabadon engedte.

A fenti hírrel homlokegyenest ellenkezőleg a Havas Pekingből azt a szintén valószínűtlenül hangzó hírt továbbítja, mely szerint a japán katonai körök olyan megnemerített hírt kaptak, hogy Csang-Kaj-Sek marsallt tegnap este agyonlőtték. Kivégzése Csang-Hszu-Liang és a nankingi csapatok közötti összeütközés után történt meg állítólag. E hírt, valamint azt sem, hogy Csang-Kaj-Seket szabadonengedték, nem erősítik meg. Donald, Csang-Kaj-Sek titkára a nankingi kormány megbízásából Sianfuba ment, ahol kedvezően fogadták.

Nankingba érkezett hírek szerint Csang-Kaj-Sek marsall továbbra is Csang-Hszu-Liang sianfui fogságában van. Liang tábornok csapatai Sianfu körül véderőműveleteket készítenek építeni. A kormány repülői rendeletet kaptak a munkálatok megakadályozására. A kormány mindent megtesz Csang-Kaj-Sek kiszabadítása érdekében.

Ugyancsak nankingi jelentés szerint tegnap este Csang-Hszu-Liang tábornok a rádióban erőteljesen támadta a nankingi kormányt, azt állítva, hogy az Kina széttagolását idézi elő határozatlan politikájával, amit bizonyos hatalmakkal szemben tanúsított.

Hivatalos nankingi forrásból jelentik, hogy Donald, Csang-Kaj-Sek magántitkára Sianfuból a Honan tartománybeli Loyanba utazott, hogy Csang-Hszu-Liang tábornoknál közbenjárjon. Egyébként Csang-Kaj-Sek marsall teljesen egészséges. Donald az utakat eltorlaszoló sártömeg miatt nem tudott visszatérni Nankingba.

Huszonöt kilométerre állanak a nankingi csapatok Sianfutól

A DNB jelenti Sanghaiból, hogy a Sianfu felé előnyomuló kormányerők előőrsei a Lunghaj felé vezető vasútvonalat követik és ma reggel Lintungba érkeztek, amely 25 kilométernyire van Sianfutól. Eddig a nankingi kormánycsapatok nem találtak ellenállásra Csang-Hszu-Liang tábornok részéről. Feltevés szerint a viszály békés megoldást fog nyerni, amint a nankingi kormánycsapatok megérkeznek Sianfu kapui elé. Ha ez nem sikerülne, akkor megtámadják az egyébként megerősített várost.

A japán külügyminiszter exponéja a kínai helyzetről

Tokiói jelentés szerint Arita külügyminiszter exponéját tartott a kínai helyzetről, rámutatva arra, hogy a helyzet még nincs tisztázva, úgyhogy Japánnak ébernek kell lennie és fel kell készülnie minden eshetőségre. A japán kormány még nincs meggyőződve Csang-Hszu-Liang tábornok követeléseinek mibenlétéről. Az a benyomása azonban, hogy a tábornok a kommunisták nyomása alatt cselekszik.

Ujabb tokiói hírek szerint a kvantungi japán hadsereg „pozitív” intézkedéseket fog tenni Eszszak-Kínában, ha Csang-Hszu-Liang tábornok a kínai kommunisták nézetét elfogadhatná a nankingi kormánnyal folytatott tárgyalásai során. Addig Japán megfigyelő magatartást tanúsít. A japán közvéleménynek nem szabad befolyásolnia magát a nankingi kormány által terjesztett hírek által, amelyek „kommunista veszéllyel” fenyegetnek, hogy a mi támogatásunkat elnyerjük — mondja a közlemény. Politikai körökben az a meggyőződés, hogy Csang-

Két hétre bezárták a clujii egyetem orvosi fakultását

Ma szünet után is folytatják a sztrájkot a diákok, az év végéig bezárják az orvosi szakot. Sassu miniszter erőlyes üzenete a sztrájkoló mezőgazdasági akadémistákhoz

Cluj, december 15. Az egyetem szenátusa kedden ülést tartott, amelyen az orvosi fakultás sztrájkjával foglalkozott. Az orvosi fakultás dékánja beteresztette a fakultás tanárainak azt a javaslatát, hogy az orvosi szakot a diákok zárják ki a két hétre bezárják.

A szenátus elhatározta az orvosi fakultásnak két hétre való bezárását. Ha a diákság a karácsonyi szünet után sem fog megjelenni az előadásokon és továbbra is fenntartja álláspontját, amelyet a rektorátushoz benyújtott emlékiratban fejeztek ki, az egyetemi szünetet készen lesz arra, hogy a fakultást a tanév végéig bezárja.

Bucuresti, december 15. Az ország mezőgazdasági akadémiai és pedig a bucaresti, clujii, iasi és chisineui intézetek diákjai hetek óta sztrájkolnak. A sztrájk egy törvényjavaslat miatt tört ki, amelyet a kormány a

ROYAL slágermozgó.

PENTEKEN PREMIER!

CHARLES BOYER

legszébb filmjüdonsága:

Kitaszitva...

Ma és holnap utoljára: **A BÜNKÖK VÁROSA.** (San Francisco pusztulása). CLARK GABLE és JEANETTE MACDONALD hatalmas sikerű monumentális filmje.

Hszu-Liang zendülése belső ügy, amit nem idegen beavatkozás idézett elő.

„A szovjet ma már erősebb a Távol-Keleten, mint Japán”

Londoni jelentés szerint Temperlea tábornok, a Daily Telegraph katonai munkatársa azt írja, hogy az utóbbi napokban a japán hadvezetőség manifesztumokat terjeszt, amelyben rámutat a hadsereg beavatkozásának szükségességére, tekintettel a Szovjetunió és Kína katonai hatalmára. Amíg ezelőtt két évvel — írja Temperlea tábornok — Japán erősebb volt, mint a szovjetek, ma a helyzet változott, mert a szovjetek állandó erősítéseket küldtek a Bajkálra tundra. Habár

Japán 17 divízió felett rendelkezik, ezeknek csak egy részét küldheti el Eszszak-Mandzsuriából. Az oroszok jelenleg 10 divízió és 600 repülőgép felett rendelkeznek a Távol-Keleten.

Csang-Kaj-Sek egészséges

Sanghai, december 15. Csang-Kaj-Sek marsall technikai tanácsosa ma telefonon közölte a marsall feleségével, hogy férje egészséges és jelenleg Jang-Hu-Csen tábornok hadiszállásán van, aki a kormánycsapatok főparancsnoka. Sianku városát teljesen körül kerítették a nankingi kormány csapatai.

1. A zsidóknak a közhivatalokból való kizárása.

2. A zsidók katonai szolgálatának munkaszolgálatra való átválttatása.

3. Numerus nullus a zsidókra az összes kereskedelmi és ipari ágakban mindaddig, amíg a románok el nem éri a megfelelő arányszámot.

4. A román és keresztény céhek megszerzése.

5. A városi és falusi ingatlanok kisajátítása.

6. Bank alapítása a román munka támogatására.

Mihail Manoilescu: Ez a bank a Nemzeti Bank kell, hogy legyen.

Roosevelt új békejavaslatot intéz a világ összes kormányaihoz

Washington, december 15. Diplomáciai körökben az a hír járja, hogy Roosevelt üzenetet akar intézni az egész világhoz, amelyben fegyverszünetet ajánl fel az összes kormányoknak, felszólítja őket általános megnevezéssel szerződés megkötésére, és hogy kezdjék meg a tanácskozásiakat a világ nyersanyagainak felosztására.

Botosani megye lakói Coroiu elrejtett kincseit kutadják

Bucuresti, december 15. Botosani megye lakói kincskereső láz vett erőt. A paraszti csoportostul vonulnak ki a Guranda erdőbe, ahol Coroiunak búvóhelye volt, abban a reményben, hogy megtalálják Coroiu elásott kincseit.

Az osztályorszláték húzásának eredményei

Sorsjegy: 1.000.000 lej nyert 43306, 500.000 lej 61017, 200.000 lej 15017, 100.000 lej 341, 100.000 lej 28814, 50.000 lej 3505, 50.000 lej 24877, 50.000 lej 26487, 50.000 lej 20866 és számtalan 20.000, 10.000 lejes, stb. nyeremények.

Minden sorsjegy, mely: 11, 41 és 85 számmal végződik, egy új, a harmadik osztályra érvényes sorsjegyet nyert.

Melléksorsjegy: 1.000.000 lej 186876, 250.000 lej 220410, 100.000 lej 183882, 100.000 lej 284310, 50.000 lej 123478, 50.000 lej 172380, 50.000 lej 214868 és számtalan 10.000, 5000, 2000 lejes, stb. nyeremények.

Minden sorsjegy, mely: 029, 034, 041, 316, 463, 594, 679, 708, 740 és 782-es számmal végződik, egy új, a harmadik osztályra érvényes sorsjegyet nyert.

— **UDVARI VADASZATRA UTAZOTT A KIRALY.** Bucurestiből jelentik: Az uralkodó ma vadászatra utazott. A mogosoaiai állomáson Tatarescu, Inceul és Iuca miniszterek, az udvari marsall és Marinescu prefektus bucsuztatták.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASA

CHENYIKAI

Cuza professzor hat pontja a zsidókérdés megoldására

Bucuresti, december 15. A kamara ma délutáni ülésén Ghelmegeanu nemzeti parlamenti képviselő a miniszterelnököt és belügyminisztert interpellálja meg. Rámutat arra, hogy Serban Milcoveanu, a cuzista diákok elnöke, manifesztumot adott ki, amely különböző fenyegetéseket tartalmaz Mihailache és a nemzeti parasztpárt többi vezetői ellen. Másrészt a keresztény diákszövetség bulletinjában ugyancsak cikket jelent meg, amelyben megrágalmazzák és kivégzéssel fenyegetik meg Mihailachet, Madgearut és Lu-

put. Arra hivatkozva, hogy a nemzeti parasztpárt vezetői „nem parlamentáris” módon beszéltek a diákokról, a diákszövetség — amelynek élén kizárólag volt vasgárdisták állnak, felhívja a diákokat, hogy fegyverkezzenek fel a Mihailache—Lupu és Madgearu elleni megfelelő intézkedések alkalmazására.

A szenátusban Samoil szenátor kifejti, hogy az iparosok munkakönyvének kicserélése alkalmával törvénytelen illeleteket szednek különböző helyeken.

Nistor munkaügyi miniszter megígéri, hogy meg fogja vizsgálni a kérdést.

Antonescu kéri, hogy a szenátus számára teremtsenek már megfelelő „lakhelyet”. Kifejti a szenátusi épület felépítésének szükségességét.

A. C. Cuza folytatta ezután a zsidó veszedelemmel kapcsolatosan néhány nappal ezelőtt megkezdett beszédét. Cuza a kérdés megoldására a következőket javasolja:

Cristallin és Tropic a legmodernebb minőségűek az 1959701 számú amerikai Patent szerint a legjobb Preservatív 5 évig eláll.

COLECTURA OFICIALA és az OFICILOR RURALE P. T. T.

F. év dec. 15-én kisorsolt következő nagy és kisebb nyereményeket közli játékosainak:

Lei 1.000.000

43.306 S. I.-es számú sorsjegy az Oficiile Rurale P. T. T. által eladva, amelyet egy gorgy-megyei falusi asszony nyert.

Lei 500.000

61.017 S. I. számú sorsjegy CLUJON.

Lei 500.000

61.017 S. II. számú sorsjegy CLUJON.

Lei 100.000.— 341 S. I. számú sorsjegy, az Of. Rur. P. T. T. által.

Lei 100.000.— 183.882 S. I. számú melléksorsjegy.

Taxa postala
pikete in num.
No. 224718/829.

10. Telefon: 8-61.
Havonta 110, negy
évre 600, egészév
földre: Havonta
félre 12, egészév
detések díjszabás
KELET az erdő
dőség egyetlen p
Cikkünk utányo
rás megjelöléséve

Ahogy azt csinálják

A Prager Presse nyelvű féléhivatalos „Kisebbségi kérdés” alatt. A cikket a bizonyos, nemzeti kormány nemzetiség zott támadásokra. utasítja vissza ezen minden német rész leszőgezi, hogy a bánásmód terén hasonlítja össze a hasonlita, sőt hajlan kölcsönösségi viszozódással. Ez a következőkben mány:

„A csehszlovák ban van a kérdés old ával kapcsolásének. A kisebbsé kiában a gyakorla alapjain nyer meg megvan a maga de kisebbségi politiká tése kell, hogy leg kormányban leszőge ságnak és érvénye alapelveknek. Ez ir sebbégi politikájá jára nézve egyará mazása: röviden ez politika. Ezen alko adata és köteleesség nisztereknek és fele

A „százszáz tanácskozása

Valamikor, 10—1 nemzeti parasztpá harcát vezette az és közéleti purifik százszáz bizottság ülé politikai életben.

Idemennél az alkuvás, itt huz pártérő, innen rolvak, ez volt a főkt ellenzéki megmozd ban hatalomban ve Azóta lényegesen mondhatjuk; eltör arcultata és megvé összetétele is.

A belpolitikában, amely akkor a ré ként szerepelt — mányalakulatot ké

A százszáz bizottsá pedig sokan, akik ket a demokráciát lett tüzöttan „lib küzdenek a liberá cio harci frontján.

Tegnap meghe mét Clujon a net vániai végrehajtó jogutódja.

Az ülés tanácsk A kiszivárgott látszik kelni a pá táns szellem.

A szónokok ene a párt hagyjon fel tett reményességk tekre alapított pol mányos síkban teg káját, belpolitikai teljes szervező és ja utját az anarch

A parasztko ne iskolák és a terro litott parasztgárd a párt feladni ké álláspontját.

Januárban — megkettőzik a ha zott kényelemme liberális kormány Ugyanakkor áll lársra készül az ep vezet is, amely sa zett magának als

A jelek szerint napok következnek